

ଫିଲ୍ମ/ନାଟକ

ନାଟକ ଚିତ୍ରକଳା

ନାଟକରୁପ :

ଫିଲ୍ମ/ନାଟକ

ନାକଟା ଚିତ୍ରକର

ମୂଳ ଉପନ୍ୟାସ—ଫତୁରନନ୍ଦ

ନାଟ୍ୟରୂପ—ରଣଜିତ୍ ପଟ୍ଟନାୟକ

ସ୍ୱେଚ୍ଛାସ୍ପଦ ପବ୍ଲିଶର୍ସ

ସ୍ୱସ୍ତିକ ପ୍ରକାଶକ
ବିଜୟ ବହାଦୁରୀ,

ଓ ଇଣ୍ଡିଆ
କଟକ-୨

ନାକଟା ଚିତ୍ରକର—ମୂଳ ଉପନ୍ୟାସ : ଫତୁରାନନ୍ଦ, ନାଟ୍ୟରୂପ :
ରଣଜିତ୍ ପଟ୍ଟନାୟକ, ପ୍ରକାଶକ : ସହଦେବ ପ୍ରଧାନ, ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍‌ସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ,
ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ-୭୫୩୦୦୨, ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ : ୧୯୮୯,
ମୁଦ୍ରାକର : ନନ୍ଦକିଶୋର ପ୍ରେସ୍, କଟକ-୨

NAKATA CHITRAKARA—Mula Upanyasa :
Faturananda, Natyarupa : Ranjit Patnaik, Publisher :
Sahadev Pradhan, Friends Publishers, Binodbehari,
Cuttack 753002, First Edition : 1989, Printer :
Nandakishore Press, Cuttack-2, Price—Rs. 10.

ଉତ୍ସର୍ଗ

କେଉଁ ଶକ୍ତି ଲେଖନୀ ତଳେ ଲୁଚିରହି ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରେରଣା
ଯୋଗାଇଦେଲା ଉତ୍କଳର ବରପୁତ୍ର.....

ଫତୁରାନନ୍ଦଙ୍କୁ ?

ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ସାହିତ୍ୟର ନୀରବଜ୍ଞି ନା ସାଧନା ପଛରେ କେଉଁ
ମହାପୁରୀ ଶକ୍ତିର ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହାତ ?

ଏ ଶକ୍ତି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ହୋଇଥାଇପାରେ । ଗୋଟାଏ
ଘଟଣାର ବିନ୍ଦୁ ବି ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ଶାରଦାଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ବି ।

ସେ ଶକ୍ତି ଯାହା ହୋଇଥାଉ, ଯିଏ ହୋଇଥାଉ । ସେଇ ଶକ୍ତିକୁ
ପ୍ରତ୍ୟାଞ୍ଜଳି ସ୍ୱରୂପ ବଢେଇ ଦେଉଛି ମୋର ଏଇ ନାଟ୍ୟରୂପ.....

“ନାକାଟା ଚିତ୍ରକର”

କୁ

ନାଟ୍ୟକାର

ଶ୍ରୀ ଫତୁରନନ୍ଦଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସ ‘ନାକଟା
ଚନ୍ଦ୍ରକର’କୁ ନାଟକର ରୂପଦେଇ ଶହ ଶହ
ଦର୍ଶକଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚେଇବାର ଦାୟିତ୍ବ
ମୋ ଉପରେ ଲଦି ଦେଇଥିଲେ ପ୍ରଗତି
ପ୍ରଭାବୀନ ବ୍ୟଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟିକ ଶ୍ରୀ ରଘୁ ମିଶ୍ର ।
ତାଙ୍କଠାରୁ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରେରଣା ଓ ସ୍ନେହବୋଳା
ଧନକ ପାଇ ଏ ଗୁରୁଦାୟିତ୍ବ ତୁଲାଇବାରେ
ସକ୍ଷମ ହେଲି ।

ରଞ୍ଜିତକେଲର ଅନ୍ୟତମ ନାଟ୍ୟ ସଂସ୍ଥା
କଳିଙ୍ଗ କଳା ପରିଷଦ ଦ୍ବାରା ଫତୁରନନ୍ଦ
ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନା ଉତ୍ସବରେ ସଫଳତାର ସହ
ମଞ୍ଚସ୍ଥ ହେଲା ‘ନାକଟା ଚନ୍ଦ୍ରକର’ । ଚନ୍ଦ୍ରକର
ଭୂମିକାରେ ଶ୍ରୀ ପିତାମ୍ବର ପୃଥ୍ବୀଶଙ୍କ ଅଭିନୟ
ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅଭିନୟ ଦେଖି ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ
କଥାକାର ଫତୁରନନ୍ଦଙ୍କ ଆଖିରୁ ଝରି ପଡ଼ିଥିବା
ଦାମୀ ଲୁହ ମୁଁ ଭୁଲି ପାରିବନି । କେବଳ ମୁଁ
କାହିଁକି ନାଟକର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ପୁଲିନ୍
ମାନସିଂ କନ୍ୟା ୩ ଏପ୍ରିଲ ୮୫ରେ ରଞ୍ଜିତକେଲ
ସିଭିକ୍ ସେଣ୍ଟରଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଶହ ଶହ
ଦର୍ଶକ ‘ନାକଟା ଚନ୍ଦ୍ରକର’କୁ ଭୁଲି
ପାରିବେନି ।

ରଣଜିତ୍ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଚରିତ୍ର ଲିପି

ରମେଶ

ବଜରଙ୍ଗ

ବିମଳ

ପ୍ରଶାନ୍ତ

ସତ୍ୟା

ଭଗିଆ ଓ

ରେଖା

ରଣଜିତ୍ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ‘ନାକ୍ଷା ଚନ୍ଦ୍ରକର’

ଚଳିତ ଦଶକର ଓଡ଼ିଆ ନାଟ୍ୟ ଜଗତରେ ରଣଜିତ୍ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅଙ୍ଗଦ ପାଦ ଏବଂ ବେଶ୍ ଜମିଯାଇଛି । ଲୋକ ନାଟକ ମହୋତ୍ସବରୁ ଓଡ଼ିଶା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନାଟକ ଏକାଡେମୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ନାଟକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାଟ୍ୟକାର, ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନେତାର ଶିରପା ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଚମାନ୍ୟରେ ବସି ହୋଇ ଚାଲିଛି । ଓଡ଼ିଆ ନାଟକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯେଉଁ ପାଞ୍ଚଜଣ ତରୁଣ ପ୍ରତିଭାବଳ ଦିଗଦର୍ଶନକୁ ଅପେକ୍ଷା କରୁଛି, ତାଙ୍କର ଉତ୍ତରୁ ଜଣେ ସେ ।

ରାଉରକେଲରେ ଫତୁରାନନ୍ଦଙ୍କ ଅଭୁତପୁରୀ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନାମାଳରେ ଶତାଧିକ ରାଉରକେଲବାସୀଙ୍କ ମାସାଧିକ ପରିଶ୍ରମ ଅନ୍ୟତମ ଫଳଶ୍ରୁତି ଥିଲା ଏହି ନାଟ୍ୟରୂପ । ୧୯୮୫ ମସିହାରେ ନାଟ୍ୟନଗର ରାଉରକେଲରେ ମଞ୍ଚସ୍ଥ ହୋଇଥିବା ଏହାଥିଲା ସର୍ବାଧିକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ନାଟକ ।

ଏମିତି କି ଫତୁରାନନ୍ଦ ସାହିତ୍ୟରେ ‘ନାକ୍ଷା ଚନ୍ଦ୍ରକର’ ବହୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଶେଷତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହା ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଉପନ୍ୟାସ ଏବଂ ନିଜର ଅସଂଖ୍ୟ ନାଟକ ଏହା ତାଙ୍କର ଯତ୍ନ ପ୍ରୟତନ ରଚନା । ଏହାର ଅଧିକାଂଶ ପୃଷ୍ଠା ସେ କିନା ଚମ୍ପରେ ଲେଖିଛନ୍ତି ନିଜର ଭେଣ୍ଡା ବୟସରେ । ଅନ୍ୟଥା କିନା ଚମ୍ପରେ ଲିଖିତ ଫତୁରାନନ୍ଦଙ୍କ ଏବଂ ପ୍ରାୟ ଦୁର୍ଲଭ । ଏଇ ରଚନାଟି ଛଡ଼ା ପ୍ରେମ ପ୍ରସଙ୍ଗ ତାଙ୍କର ଆଉ କେଉଁ ସାହିତ୍ୟରେ ମିଳେନା । କୌଣସି ରଚନାରେ ତାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଉଲ୍ଲେଖ କି ମିଳେନା; କିନ୍ତୁ ଏଇ ରଚନାର ଚନ୍ଦ୍ରକର ଚରିତ୍ରଟି ସହ ସେ ତାଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ଜୀବନାନୁଭୂତି ଜଡ଼ିତ ଏହା ଏବଂ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ହୋଇଗଲାଣି, ଯଦିଓ ଫତୁରାନନ୍ଦ ଏକଥା ପଚାରି ଜାଗାରେ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଫତୁରାନନ୍ଦ ପଚାରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣର ଜୀବନରେ ମାତ୍ର ଦୁଇଥର କାନ୍ଦିଛନ୍ତି ଏବଂ ଉଭୟଥର ‘ନାକ୍ଷା ଚନ୍ଦ୍ରକର’ ପାଇଁ । ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦରବର୍ଷ ତଳେ କଟକର କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ନାକ୍ଷା ଚନ୍ଦ୍ରକର ନାଟକ ଦେଖି ଦେଖି ସେ ଆଖି ଚିପୁଡ଼ି କାନ୍ଦିଥିଲେ, ଏହାର ନାଟ୍ୟରୂପାନ୍ତର ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ଚରମ ବିଫଳତାରେ । ଆଉଥରେ ରଣଜିତ୍

(୩)

ଏଇ ନାଟ୍ୟରୁ ମୁଁ ଶୁଭରକେନ୍ଦ୍ରରେ ଦେଖିଲିବେଳେ ତା'ର ଚରମ ସଫଳତାରେ ସେ ଅଗ୍ରସ୍ଥୀତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଏହାକୁହିଁ ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି କଲିଙ୍ଗ କଳା ପରିଷଦର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଓ କଳାକାରମାନେ ନିଜର ଅମୂଲ୍ୟ ସାଫି ଫିକେଟ ଭାବରେ ସ୍ମୃତିରେ ସାଇତ ରଖିଛନ୍ତି ।

ଏଇ ପୁସ୍ତକର ପ୍ରକାଶନରେ ଯିଏ ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଶୁସିହେବେ ସେଇ ମହାନୁଭବ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଥିଏନ୍ କୁମାର ହୋଜା, ଆଇ. ଏ. ଏସ୍., ଏଇ ଅବସରରେ ଶୁଭ ମନେ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ବଧୂ ମିଶ୍ର

ନାକ୍ଷା ଚିତ୍ରକର

ପ୍ରଯୋଜନା

ଫାଦୁରାଜ ସମ୍ବନ୍ଧନା ସମିତି, ବାଉରକେଲ

ପ୍ରସ୍ତୁତ

କଳଙ୍ଗ କଳା ସଭା, ବାଉରକେଲ

ପ୍ରିଣ୍ଟ୍ ସେଣ୍ଟର, ୩ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୮୫

ଭୂମିକାରେ

ରମେଶ—ପୀତାମ୍ବର ପୁରାଣ
ବଜରଙ୍ଗ—ଶ୍ୟାମାସଦାକ ମହାକୁଡ଼
ବିମଳ—ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପରିଡ଼ା
ପ୍ରଶାନ୍ତ—ରାମୁ (କେ. ସି. ରାମ ଦୁରା)
ସତ୍ୟା—ହୃଷିକେଶ ଦାସ
ଭଗିଆ—ସୋନେଶ୍ୱର ଘାଡ଼
ରେଖା—ରମା ଦେବ

ପରିଚାଳନା

ସଙ୍ଗୀତ—ମିହିର ଦାସ
କଣ୍ଠଦାନ—ମିହିର ଦାସ ଓ କ୍ଷଣପ୍ରଭା ଦାସ
ଆଲୋକ—ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବାଉରକେଲ
ମଞ୍ଚସଜ୍ଜା—ରାଜେନ୍ଦ୍ର ସିଂହ
ରୂପସଜ୍ଜା—ବଟକୃଷ୍ଣ ସାହି
ମଞ୍ଚ ପରିଚାଳନା—ଡଃ କୃପାସିଂହ ନାୟକ, ନିରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ
ଅକ୍ଷୟ କୁମାର ମହାନ୍ତି
ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା—ପୁଲିନ ବହାଦୁର ମାନସିଂ

[ବିଶିଷ୍ଟ ଚନ୍ଦ୍ରକର ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାୟଙ୍କ ଘର ।
 ଘର କହଲେ ନୁଆଁ ଶିଆ ଗୁଲଘରଟିଏ । ମଞ୍ଚରେ କିନ୍ତୁ
 ଦୃଶ୍ୟମାନ ଗୁଲଘରର କିଛିକାଂଶ । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ
 ଭୃଷ୍ମି ପଡ଼ିଥିବା ଇଟା କାନ୍ଥ । ଉଲ୍ଲୁର ଯାଇଥିବା
 ଗୁଲ ଛପର । ସେଇଠି, ସେଇ ଅପମୁଗ୍ଧ ସ୍ମୃତିରେ
 ରଖାଯାଇଛି ଗୋଟିଏ ଇଜଲ୍ । ଗୋଟାଏ ଦ' ଟା
 ଭଙ୍ଗା ଚୌକ । ବେଞ୍ଚ ଗୋଟାଏ । ଟେବୁଲ ଉପରେ
 ପେଣ୍ଟିଂ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଆସବାବପତ୍ର । କୋଉଠି
 କେମିତି ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହୃତ ଜିନିଷ କେତୋଟି]

[ସମୁଦାୟ ଗୁଲଘରଟି ମଞ୍ଚର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ।
 ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ କାନ୍ଥଟିଏ । କାହିଁ କେବେଠୁ ଭୃଷ୍ମି
 ପଡ଼ିଥିବା କୌଣସି ଘରର ଧ୍ୱଂସାବଶେଷ । କାନ୍ଥ
 ଉପରେ ଲଟେଇ ଯାଇଛି ଅନାବନା ଘାସଲଟା । ଯେଇ
 କାନ୍ଥ ପଛ ଦେଇ ରମେଶ ଦାୟଙ୍କ ଘରକୁ ବାଟ । କାନ୍ଥ
 ସାମ୍ନାରେ ବି ବାଟ । ଘର ପଛ ଏବଂ ସାମ୍ନା ଦେଇ ବି
 ଦ'ଟା ବାଟ । ଏମିତି ତାଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଧନଗ୍ନ ଘର ଗୁରୁପଟୁ
 ଗୁରୁଟି ବାଟ । ନାଟକର ଚରିତ୍ର ସମୁଦ୍ଧ ସୁବିଧାନୁଯାୟୀ
 ବର୍ଣ୍ଣିତ ବାଟ ଦେଇ ପ୍ରସ୍ଥାନ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତେ]

[କାନ୍ଥ ଏବଂ ଗୁଲଘର ପଛରେ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଆକାଶରୁ
 ଚେନାଏ । ଛୋଟବଡ଼ ଗଛ କିଛି । ନାଟକର ପ୍ରବାହ
 ସହ ତାଳ ଦେଇ ଆକାଶରେ କେତେବେଳେ ଚନ୍ଦ୍ର,
 କେତେବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ତ ପୁଣି କେବେ କେମିତି ପୂଜା ପୂଜା
 ତାର]

[ସମୟ ରାତି । ଇଜଲ୍ ପାଖଦେଇ ସ୍ମୃତି
 ମଳିଗିଆ ବଲ୍ ବଟିଏ । ଯେଇ ବଲ୍ ବ ଅଲୁଅ ତଳେ

ଗୌକଟିଏ ଉପରେ ପୁମେଇ ପଡ଼ିଛି କ୍ଳାନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରର ରମେଶ
 ଚନ୍ଦ୍ରର ବସୁନ୍ଧ ଅଞ୍ଚଳରୁ ତରଣ ଭିତରେ । ମୁହଁପାଶ
 ବନ୍ଦୁର ଦାଗ । ନାକ ଉପରେ ଅସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଏକ
 ଶତଶତ । ତା'ର ପରଧାନ ଡିଲ୍ ପାଇକାମା ଏବଂ
 ଶୁଦ୍ଧଟିଏ । ଭବରୁ ଆସିଛି ସନ୍ତାପ । ବାଇଶ/ତବଣ
 ବର୍ଷର ଯୁବକ । ଜନ୍ମରୁ ତାହାଣ ହାତ ଓ ଗୋଡ଼ କେମି !
 ପିନ୍ଧିଛି ଧୋତିଟିଏ ଏବଂ ଗାମୁଛାଟିଏ ଗୁଡ଼େଇ
 ହୋଇଛି]

ସନ୍ତାପ ॥ ରମେଶାଈ ...ରମେଶାଈ ଉଠ । ନଖାଇ ନପିଇ ତଉକିଟା
 ଉପରେ ତୁଲେଇ ଫଣ୍ଡିଲ ଯେ... (ରମେଶ ନ ଉଠିବାରୁ ତାକୁ
 ହାତରେ ହଲେଇ ଦେଇ) ଉଠବା ... ଉଠିଲ ?

ରମେଶ ॥ (ହଠାତ୍ ନିଦ ଭଙ୍ଗିଛି) ଏ... କ'ଣ ହେଲା ?

ସନ୍ତାପ ॥ ସଉଏଁ ତ ଏଠି ବୁଡ଼ା ଖସି...ପୁଅ ହବ ନା ହିଁଅ ହବ !

ରମେଶ ॥ ଏମିତି ପାଟିଟା କରି ଉଠେଇଦେଲୁ ଯେ...

ସନ୍ତାପ ॥ ଉଠେଇବନି ? ରାତି ଆସି କେତେ ହେଲଣି...ଖାଇବନି
 କି ?

ରମେଶ ॥ ଈ...ମୁଁ ଖାଇନି ? ମନେ ନଥିଲା । ଭଲ କଲୁ ଉଠେଇଦେଲୁ ।
 ସ୍ୱପ୍ନଗୁଡ଼ାକ କଲୁ ଚଲୁ କରି ପକୋଉଥିଲେ । ଉଠେଇଦେଲୁ
 ଭଲ କଲୁ ।

ସନ୍ତାପ ॥ ସପନ ? କେମିତିକିଆ ସପନ ?

ରମେଶ ॥ ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନଗୁଡ଼ାକ ମୋ ଜ୍ଞାନ ପାଇବା ଦିନଠାରୁ ମୋ
 ଶୁଣିପାଶେ ଘୁରି ଘୁରି ମତେ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କରି ଦିଅନ୍ତି ! ସେଇ
 ସ୍ୱପ୍ନ ।

ସନ୍ତାପ ॥ କେମିତିକିଆ ସେ କିଆଁଲଗା ସପନ ବା ?

ରମେଶ ॥ ଶୁଦ୍ଧ ଭୟଙ୍କର... । ମେଷା ମେଷା କଲାମେଦ ଉଦ୍‌ହାଡ଼ରୁ
 ଉଠି ମାରେ ହାପ୍‌ହା ମୁହଁଟାଏ । କାହାର ସେ ମୁହଁ...ନାଶ ନା

ପୁରୁଷ...ଦାନବ ନା ମାନବ...କିନ୍ତୁ ବୁଝିହୁଏନା । ସେଇ
 ଝାପ୍‌ସା ମୁହଁ ମତେ କହେ...ମୋ ଆଖିକୁ ଆଙ୍ଗୁଳି ଟେକି
 ଝୁବ୍ କୋରୁରେ ଚିତ୍କାର କରି କହେ—‘ନିଷ ଦସକର !
 ଅସମୁର୍ଣ୍ଣ ତୋ ଜୀବନ...ମୂଲ୍ୟହୀନ ତୋ ପୁରୁଷତ୍ବ...ତୋ
 ଗତଜନ୍ମର ପାପ-ପୁଣ୍ୟକୁ ଟିକିନିଖି କରି ତଦାରଖ କରିବା ପରେ
 ମୁଁ ତତେ ଅଭିଶାପ ଦେଉଛି...ସାରା ଜୀବନ ତୁ ଏମିତି ଏକୃତିଆ
 ରହିଯିବୁ । ବେସାହାରା ବର୍ଷ କେଇଟା ବସ୍ତ୍ର ବସ୍ତ୍ର ଅକଗଲା ପରେ
 କଫିନସ୍ଥ ହେଇଯିବୁ ।’

ହତଥା ॥ କିଏ ମ ସେଇଟା ...। ମୋ ରମେଶାଈ କାଢ଼ିକି ଏକୃତିଆ
 ହବ ମା... ଆମେ ହବୁ ମର ହଜି ଗଲୁକି ?

ରମେଶ ॥ (ସ୍ବପ୍ନପରି) ଆଜି ସେଇ ଝାପ୍‌ସା ମୁହଁ ସ୍ବପ୍ନରେ କ’ଣ କହୁଥିଲା
 ଜାଣିବୁ ? କହୁଥିଲା...ଏଇ...ଏଇ ଯେଉଁ କାନ୍ଥ (ମଞ୍ଚର
 ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ବରେ ଥିବା ନିଉଁଟିଆ କାନ୍ଥ ଦେଖେଇଛୁ) ମୁଁ...ମୁଁ
 କୁଆଡ଼େ ସେଇ ଦଦରା କାନ୍ଥ !

ହତଥା ॥ ଆଉ ସେଥରେ ଯୋଉ ଗଛଲତା ଗୁଡ଼େଇ ହେଇଛି ?

ରମେଶ ॥ ସେହେତୁ ବିଷୟରେ କିଛି କହିବି ସିଏ । (Pause) ସେହେତୁ
 କିଏ ଆଉ ହବ ? ତୁ...ତରିଆ...ଏଇମାନେ । (Pause)
 ହତଥା, ମଣିଷ କୁହୁଁ ତ, କଦାକାର ହେଇଗଲେ ତା’ ହୃଦୟଟା
 ବି କ’ଣ ଅସୁନ୍ଦର ହେଇଯାଏ ? କାହାଣୀକୁ ଯଦି କଥାରେ
 ବୁଝେଇ ହଉଥାନ୍ତା...ପ୍ରତି ଚର ହୃଦୟ ନାମକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଯନ୍ତ୍ରକୁ
 ଯଦି ଦେଖେଇ ହଉଥାନ୍ତା, ତା’ହେଲେ ମୁଁ ବୁଝେଇ ଦେଖି,
 ଦେଖେଇ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ମୁଁ କିଏ । କେତେ ସ୍ନେହ, ସୁନ୍ଦର,
 ଅନାବଳ ହୃଦୟଟିଏ ମୋର ।

ହତଥା ॥ କ’ଣ ତମର ଆଜି ହେଇଚି କହୁଲ’? ଆଜ୍ଞା, ମୋ କଥାକୁ ଲେଖି
 କର । ମୁଁ ଆଉ କଣ କନ୍ଦର୍ପ ହେଇଚି ନା ଗନ୍ଧବ ହେଇଚି ।
 ଜନମରୁ ତ କେମିତି । ବୟସ ହେଲେରୁ ମନ ଟିକିଏ
 ଚକ୍‌ଚକ୍ ନ ହେଇଚି ବୋଲି ନୁହଁ । ହେଲେ କିଏ କାଢ଼ିକି
 ଚୁଢ଼ାଟାରେ କେମିତିକୁ ବା ରସିବ ? ନ ରସିଲେ ନାହିଁ
 ହୋ...ମୁଁ ମୋର ଗାଡ଼ି ଚଲେଇଚି । ଭଗବତ ପା କହିବି

ରମେଶୀଇ ...ଫସାରେ ଥିବ ଯେତେଦିନ...ତା' ପର ପଦଟା
କ'ଣ କହିଲୁ...ହୁଁ—କହ କହ—

ରମେଶ ॥ (ଦାର୍ଶନିକ ମୁଲବୋଧ ଦେଇ) ଫସାରେ ଥିବ ଯେତେ ଦିନ...
ଆନନ୍ଦ କରୁଥିବ ମନ ।

ସତ୍ୟା ॥ ଜମିଲରେ ଭଲ...ଫସାରେ ଥିବ ଯେତେ ଦିନ ଆନନ୍ଦ
କରୁଥିବ ମନ ।

(ରମେଶ ଗୁଣପଟେ ନାଚ ନାଚ ବୁଲୁଛି ।
ରମେଶ ସତ୍ୟାର ନାଚ ଦେଖି ହସିଛି)

ରମେଶ ॥ ରାତି ଅଧରେ ଏ ନାଚ ତାମ୍ବା ବୁଲୁଥିବ ନା କ'ଣ ?

ସତ୍ୟା ॥ ହଉ ହଉ...ଭଗବତରୁ ବହୁତ ହେଲା । ଆସ...କଣ ଦ'ଟା
ପାଟିରେ ପକେଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିବ । ବିଛଣା ଝାଡ଼ିବୁଡ଼ି ପକେଇ
ଦେଇଛି...

ରମେଶ ॥ ଗୁଲୁ...ଭଗିଆ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲଣି ?

ସତ୍ୟା ॥ ଶୁଣ ସ୍ବା'ଙ୍କ କଥା ! ସିଏ ପର ରୁମ୍ ଅଧିକାରୀ ଦ'ଟା ନେଇ
ଯାତ୍ରା ଦେଖି ଯାଇଛି । ଭୁଲିଗଲା ?

ରମେଶ ॥ ଆରେ...ସତେଇ...

ସତ୍ୟା ॥ ହ୍ୟାପ...କାଲି ଯାଇଛି ଯାତ୍ରା ଦେଖି ! ଶୁଣି ତ ପାରିବନି କିଛି ।
ସେନାପତି କହିଲେ ଗୁଲୁରାତି, ରାଜା ବୋଇଲେ ବାଜା ଆଉ
ରାଣୀକୁ କାଣି ଶୁଣିବ । ଖାଲି ବଲବଲ କରି ଜଳକା ପରି
ଗୁହୁଥିବ ନା...

ରମେଶ ॥ ଗୁଲୁଣୀ କହୁଛି ସୁଆଁ କି...ହଜରେ...ମୁଁ ତ ବସନ୍ତମୁହାଁ...ରୁ
ତ କେମିତି...ଆଉ ସିଏ ତ କାଲି । ତାକୁ ଆଉ ଅଧିକା କ'ଣ
ବାହୁନୁତ...ଆସ... ?

ସତ୍ୟା ॥ ହୁଁ...ତା' ନୁହେଁ ତ ଆଉ କ'ଣ...ଠିକ୍ କଥା... । ଆସ...
ଆସ...

[ରମେଶ ଓ ସତ୍ୟା ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି ।
 ରାତି ସମୟେ । ସତ୍ୟା ଆସି ଜନସମାସ ସଜଡ଼ା ସଜଡ଼ି
 କରି ବେଷ୍ଟ ଉପରେ ଗାମୁଛା ପକେଇ ଶୋଇବାର
 ଉପକ୍ରମ କଲବେଳେ ବାହାରୁ ଆସିଛନ୍ତି ଭଗିଆ । ସତ୍ୟାର
 ସମ୍ବନ୍ଧସ୍ଥ । ପରଧାନ ତ ପ୍ରାୟ ସତ୍ୟା ପରି । ଭଲ
 ଭାବେ ଶୁଣିପାରେ ନାହିଁ । କାଲ]

ସତ୍ୟା ॥ କିରେ ଭଗିଆ...ଏଡ଼ିଢ଼େ ବେଇଗି ପଲେଇ ଆଇଲୁ ଯେ...
 ଯାତର ମନକୁ ଘିନିଲନ ?

ଭଗିଆ ॥ ନାହିଁମ...ସେକଥା ନୁହେଁ ।

ସତ୍ୟା ॥ (ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଉଚ୍ଚ କଣ୍ଠରେ) ପରୁରୁ...ଯାତର ଭଲ
 ଲାଗିଲନ କି ?

ଭଗିଆ ॥ ଓହୋ...କହଲି ପର ସେକଥା ନୁହେଁ ବୋଲି ।

ସତ୍ୟା ॥ କୋଉ କଥା ଶୁଣେ...

ଭଗିଆ ॥ ଯାତର ଭଲ ଲାଗିଲନ...ସେଇଥିଲାଗି ଚାଲି ଆଇଲି ।

ସତ୍ୟା ॥ ଶୁଣ ସ୍ତ୍ରୀ କଥା ! ମୁଁ ପର ସେଇସ୍ତ୍ରୀ କହୁଚିରେ କାଲ... । ତୁ
 ଆଉ ଅଧିକା କ'ଣ କହୁଚୁ ? କିରେ ନାଁକର ଯାତର ପାଟି
 ପା...ଭଲ କେମିତି ଲାଗିଲନ ?

ଭଗିଆ ॥ ଦୁଃଖ ବହୁଟାଏରେ ସତ୍ୟା...? ବାପ ମଲ ତ ମା କାନ୍ଦଲ ।
 କାହାକୁ ରୋଗ ଧଇଲ ତ କିଏ କୋଉଠି ହଜଗଲ । ସ୍ତ୍ରୀ'କୁ
 ଦେଖିଲେ ଇଏ କାହୁଚି...ତାକୁ ଦେଖିଲେ ସିଏ କାହୁଚି ।
 ସତେରେ ସତ୍ୟା...ଦୁଃଖ କଥା ଭାବଲେ କି ଦେଖିଲେ ମୋ
 ମନଟା ଗୋଲେଇଘାଣ୍ଟି ଢେଇଯାଏ । ଆମ ଦିହକରେ
 ସୁଖ କ'ଣ ଅମେ ତ ଜାଣିପାରଲେନି...ଆଉ କାହା ଦୁଃଖ
 କଥା ଆମେ କ'ଣ ଚୁଟିବା ।

ସତ୍ୟା ॥ ହଁ...କ'ଣ ବା ସୁଖ ମିଳିଲ କହୁନୁ ? ଜବନଟା ମାଟି ହେଉ-
 ଗଲରେ...

ଭଗିଆ ॥ ପିଲଦିନୁ ମା' ମରଗଲ । ବାପ କୁଆଡ଼େ ପଲେଇଲ । ମୁଁ
 ସେତେବେଳକୁ ବକଟେନାଗୁ ପିଲ । ବାଉ ଦୁଆର ଶୁଣି ପିଣ୍ଡା

ଦେଇ ଦେଇ ଶେଷରେ ଏଇ ରମେଶାଇ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲି ।
ଦେବନା ସମାନ ଲୋକ । ନିଜେ ନଖାଇ ନପିଇ ଆମ ଭୂଣ୍ଡରେ
ଆହାର ଦେଇ ଜୀଆଇଁଚନ୍ତି ଆମକୁ...

ସତ୍ୟା ॥ ମତେ ବି ଟିକେ ସାହାରା ଦେଇନଥିଲେ ମୋର କି ହାଲୁ
ହେଇଥାନ୍ତା କହିଲୁ ? ଆମେ ତ'ଟା ତାଙ୍କ ବେଜରେ ବନ୍ଧା
ହେଇ ତାଙ୍କୁ ଖାଲି ହରକତ କରୁରୁ ଯାହା...

ଭଗିଆ ॥ କି ଘରର ମଣିଷ...କ'ଣ ହେଲଣି ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା କହିଲୁ ?

ସତ୍ୟା ॥ କିରେ ଘର ବୋଲି ଘର । ବିଷୟଗାଡ଼ି କାହିଁରେ କେତେ ।
ଜମିଦାରୀରେ ଶ୍ରମ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଏକୋଇର ବଳା ବିଶିକେଶନ
ପା... । ଧନଜନ ଗୋପଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ଘର ତାଙ୍କର ପଡ଼ୁଥାଏ
ଉଠୁଥାଏ । ହେଲେ ଆମ ରମେଶାଇଙ୍କ ନିଦା ଏ ଧନସମ୍ପତ୍ତି
ଉପରେ ନଥାଏ । ବାଣ୍ଟ...ପିଲୁଦିନୁ ଅଙ୍ଗାର ମୁଣ୍ଡାଏ ଧରି
କାନ୍ଥଗଡ଼ି ଫରୁରେ ଖାଲି ଚନ୍ଦ୍ର ଅଙ୍ଗଳ । ଚୌଧୁରୀ ଜମିଦାରୀରେ
ସ୍ବା'ଙ୍କ ଗୁଣ ଚିହ୍ନି ତାଙ୍କୁ କଲିକତାର ଜଣେ ନାଁକର ଚନ୍ଦ୍ରକରଙ୍କ
ପାଖକୁ ନେଇଗଲେ ।

ଭଗିଆ ॥ ହଁ ପରା...ସେଇଠୁ ସିଏ ତାଙ୍କଠୁ ବେଶୀ ବେଶୀ ଚନ୍ଦ୍ର ଅଙ୍ଗଳ
ଶିଖି, ଭୁଲୀ, ରଙ୍ଗବାକସ, ଚନ୍ଦ୍ରବଦ୍ଧ ଧରି ବାହୁଡ଼ିଲେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ।
ତାଙ୍କର ପହୁଲ ଚନ୍ଦ୍ର ଯୋଡ଼ିଟା ହଜାରେ ଟଙ୍କା ନା କେତେ
ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲା...କ'ଣତ ତା ନାଁ...

ସତ୍ୟା ॥ ହଁ...ହଁ...ଜିଉ ଅଗରେ ଅଛି ବା...ଉଁ...ଉଁ... (କିଛି ସମୟ
ପୁଞ୍ଜୁ ମଞ୍ଜୁକୁ ଅସି ଯତ୍ୟା, ଭଗିଆଙ୍କର କଥାବାଣୀ ଶୁଣୁଛି
ରମେଶ)

ରମେଶ ॥ 'ଅଗ୍ରମରେ ଶକୁନ୍ତଳା' । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନରେ ମୋର
ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ର ସଂଗ୍ରହେଷ୍ଟ ବିବେଚିତ ହେଇ ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ସ୍ବରୂପ
ଏକହଜାର ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲା । ଏ ଯନ୍ତ୍ରାଦ ପାଇ ଆନନ୍ଦ
ଉଲ୍ଲାସରେ ମୋ ସମେତ ମୋ ପରିବାରର ସହସ୍ତେ ମସରୁଲୁ
ଥିଲାବେଳେ ହଠାତ୍ ଆମ ଲୋକାରେ ବହଳ ବ୍ୟାପିଗଲା ।
ମା ଠାକୁରଣୀଙ୍କ ଦୟାରୁ ମୋ ବାପା ମା ସମସ୍ତେ ହସ୍ତଦଳ
ପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ରଣା ପଞ୍ଜି ଗରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଗଲେ । ମୁଁ ବି ଚରମୁକ୍ତି

ପାଇବା ଉଠରେ ଥିଲି । ହଠାତ୍ ବୋଧେ ଚନ୍ଦ୍ର ଫୁଲ ଆଦେଶ
ଆସିଲା 'ନା, ତାକୁ ଆଶନାହିଁ । ତା'ର ଆହୁରି ଦୁଃଖ ଭୋଗିବାର
ବାକ୍ ଅଛି ।' ଚନ୍ଦ୍ର ଫୁଲର ଗଣନା ବୋଧେ ଠିକ୍ ଥିଲା...
ନହେଲେ ପୋଷା ବିଭୀଷଣକୁ ଖେଳ କଲବେଳେ ନାକରୁ
ସୁଳାଏ କାମୁଡ଼ି ଛୁଣ୍ଟାଇ ଦେଇଥାନ୍ତା !!!

ସଦୃଶ୍ୟ ॥ (କଥା ବଦଳେଇବାର ଚେଷ୍ଟା କରି) ଶୋଇନା ଯେ
ରମେଶାଳ...

ରମେଶ ॥ କେମିତି ଶୋଇବ ? ଆଖିପତା ବୁଜି ହେଇଯିବାର ପର
ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଲେ ଝାସୁଆ ମୁହଁ...କଳାମେଘ ଉଡ଼ାଡ଼ରୁ ଉଠି
ମାରୁଥିବା ମୁହଁ...ସେଇ ସ୍ବପ୍ନ...

ଭଗିଆ ॥ ଶୋଇପଡ଼ିବ ଯାଅ ରମେଶାଳ...ଘୋଡ଼ିଘାଡ଼ି ହେଇ ଶୋଇ-
ପଡ଼ିବ...

ରମେଶ ॥ (ନିଜ ସହୃଦ ନିଜେ ଯାଲିସୁ କରି) ହଉ...ମୁଁ ତ ଶୋଇବି ।
ତମେ ଦି'ଟା କାଢ଼ିକି ଶୋଇନ ଶୁଣେ ? ତମ ପାଇଁ ରାତି
ହେଇନି ନା କ'ଣ ?

(ସଦୃଶ୍ୟ ଓ ଭଗିଆ ମୁଣ୍ଡପୋତି ଛୁଡ଼ା
ହେଇଚନ୍ତି)

ରମେଶ ॥ ଯାଅ...ଯାଅ...ଶୋଇବ ଯାଅ । କିରେ ଦୁଃଖ ଗୋଟାଏ କ'ଣ ?
ଆସି...? ବୋଇଲ...ସଂସାରରେ ଥିବ ଯେତେ ଦିନ...କହ
କହ...ଆଉ ପଦଟା ଜଳୁଥିବ କୁହ...

ସଦୃଶ୍ୟ ॥ ଆନନ୍ଦ କରୁଥିବ ମନ ।

ରମେଶ ॥ ହଇରେ ଭଗିଆ, ତୁ କହୁନୁ ।

ଭଗିଆ ॥ କ'ଣ କହୁବି ?

ସଦୃଶ୍ୟ ॥ (ବଡ଼ ପାଟିରେ) ଆନନ୍ଦ କରୁଥିବ ମନ ।

ଭଗିଆ ॥ ଆନନ୍ଦ କରୁଥିବ ମନ ।

ରମେଶ } ସଂସାରେ ଥିବ ଯେତେ ଦିନ
ସଦୃଶ } ଆନନ୍ଦ କରୁଥିବ ମନ ।
ଭଗିଆ }

[କେମିତି ଏକ ଅସୁବ ଶ୍ରବ ଭଗବତର ସେଇ
ପଦରେ । ସୁଖ-ଦୁଃଖେ ଏକ ମିଶ୍ରିତ କୋରସ୍ । ସେଇ
ପଦକୁ ଦୋହରାଇ ଦୁଃଖ ଭୁଲିବାର ଉପାୟମ କରୁଥିଲେ
ତିନୋଟି ଚରଣ । (ଅନ୍ଧାର)]

(୨)

[ଦିନର ଯେ କୌଣସି ସମୟ । ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜିକାରେ
ଜମିନ ଚନ୍ଦ୍ରକର । ବାହାରୁ ଆସିବ ସତ୍ୟ । ତା' ପଛରେ
ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ । ମଧ୍ୟ ବୟସ । ଚନ୍ଦ୍ରା ମୁଣ୍ଡ । ଧୋତି
ଢିଲି ତାଙ୍କର ପରିଧାନ । ବାର ବଜରକ୍ ଧୋତିବାଳ]

ସତ୍ୟ ॥ ଆସନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା...ଆସନ୍ତୁ...ଏଇ ପା...ରମେଶ୍ୱର । (ରମେଶ୍ୱର)
ରମେଶ୍ୱର...ଏ ଉଦର ଲୋକ ତମ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରିବେ
କହୁଛନ୍ତି । ବଜାର କରି ଫେରିବା ବାଟରେ ଦେଖିଲି ଘର
ଖୋଜି ଖୋଜି ପାଉନାହାନ୍ତି । ବଳେଇ ଅଣିଲି । (Pause)
ଦେହ ଭଲ ଲଗୁନ ବୋଲି କହୁଥିଲ...ଟିକେ ଥକା
ମାରିଲୁ ନି...

(ସତ୍ୟ ଉତ୍ତରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି)

ବଜରକ୍ ॥ ଆପଣ ଆଜ୍ଞା...ରମେଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ ? ପେଟରୁ ? ଆହାହା...
ତରୁ କୃତାର୍ଥ ହେଲା...ନମସ୍କାର ଆଜ୍ଞା...ନମସ୍କାର ।

ରମେଶ୍ୱର ॥ (ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜିକା ବନ୍ଦ ନ କରି) ନମସ୍କାର...ବନ୍ଦୁ ।

ବଜରକ୍ ॥ ବସିବାଟା ନିହାତି ଜରୁରୀ ଆଜ୍ଞା...ଆପଣେ ଘର ଖୋଜି ଖୋଜି...

(ଭଜା ଚାକିଟିଏ ଉପରେ ବସି ପଡ଼ୁ ପଡ଼ୁ
ତଳେ ପଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି)

ବଜରକ୍ ॥ ଓହ୍ଲୋ...ଗଲ ଗଲ...ଗୋଡ଼ଟା ଛଡ଼ୁ ହେଇଗଲା...

ରମେଶ୍ୱର ॥ (ଯେମିତି କିଛି ହୋଇନି) କିଏ ଆପଣ ? କ'ଣ ଦରକାର ?

ବଜରଞ୍ଜ ॥ ଶୁଣେଇ ପଡ଼ି ଗୋଡ଼ ଜଖମ ହେଇଯାଇଥିବା ସେଣୀ ମୁଁ ।
ଚିଞ୍ଚର ଆଇତାନ୍ ଦରକାର ।

ରମେଶ ॥ (ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜି ବା ବନ୍ଦ କରି ଏବଂ ଓଲଟି ଚାହିଁ) କଣ ବେଣୀ
ଜଖମ୍ ହେଇଯାଇଛି ?

ବଜରଞ୍ଜ ॥ ବଡ଼ ଅଦ୍ଭୁତ ଲୋକ ତ ଆପଣ । ଲତ ମାରି ବିଷ୍ଣୁ କହୁଛନ୍ତି ।
ଛୁଡ଼ନ୍ତୁ...ଖରାପ ଯୋଗ ଥିଲା...ଭଲେ ଭଲେ ବାହାରି-
ଗଲା ।

ରମେଶ ॥ ଯୋଉ କାମପାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି ସେନଥା କୁହନ୍ତୁ । ମୁଁ ଅସୁସ୍ଥ ।
ତା'ଛଡ଼ା ଅନେକ କାମ ବି କରିବାର ଅଛି ।

ବଜରଞ୍ଜ ॥ କହୁନି ଆଜ୍ଞା...କହନ୍ତି । ଆଗେ ଟିକେ ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ହୁଏ । ଆପଣଙ୍କର
ଏ ସାହୁଲ୍ୟ ମତେ କ'ଣ କମ୍ ଭୁଆଁ ଚାଲେଇଛନ୍ତି ? ଗୋଟାଏ
ଲୋକକୁ ପଚାରିଲି, 'ହଇହୋ ବାବୁ, ରମେଶ ବାବୁଙ୍କ ଦରଟା
ଏଇଠି କୋଉଠି ?' ଉତ୍ତର ମିଳିଲା, 'ରମେଶ ବାବୁ କିଏ ?
ଓହୋ, ସେ ନାକଟା ଚନ୍ଦ୍ରକର ତ...ଯାହା ମୁହଁଯାକ ବନ୍ଦନ,
ଗାତ ଗାତ କରିଦେଇଛି ଆଉ ନାକଟା ଆଗୁଡ଼ୁ ଖାଗୁଡ଼ୁ ?' କିଏ
କେମିତି କଥା କହିଲେ ଆଜ୍ଞା ? ମୋର ଜଣାଶୁଣା ବିଜୟ ବାବୁ
ବୋଲି ଜଣେ ଧନୀ ଲୋକ...

ରମେଶ ॥ (କଥା ମଝିରେ) ଯୋଉ କାମ ପାଇଁ ଆସିଥିଲେ...

ବଜରଞ୍ଜ ॥ ବେଣୀ କଥା କହୁବା ଅଭ୍ୟାସ ମୋର ଜମା ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା...
ତ ମୁକୁନ୍ଦେ ସାରିଦେଉଛି...ହଁ...କଣ କହୁଥିଲି ? ହଁ...ବିଜୟ
ବାବୁ । ବିରାଗ ଭାବ ଦୟାଳୁ । ଦାତବ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟ, ଧର୍ମଶାଳା,
ମନ୍ଦିର, ଏଇମିତି କେତେ କଣ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କରିଛନ୍ତି ।
ହେଲେ ଆଜ୍ଞା...ବିଜୟ ବାବୁଙ୍କ ବାପ ମା ଟିକେ ଅଶିଷ୍ଟିତ
ଥିଲେ । କେବେ କୋଉ କାଳେ ତାଙ୍କ ବାପ ମା କଲି ଲାଗିବାକୁ
ମା ବାପକୁ ନପାରି ଜୀବନ ଚିକିତ୍ସାରେ ପୁରାଏ କାମୁଡ଼ି ଦେଲା ।
ବିଜୟ ବାବୁଙ୍କ ବାପ ମା କେବେଠୁଁ ସ୍ୱର୍ଗାରୋହଣ କଲେଣି...
ଚୁମୁକ୍ତରେ ଆଜ୍ଞା ମଲେଣି । କିନ୍ତୁ ଏବେ ବି ଲୋକେ ବିଜୟ
ବାବୁଙ୍କୁ 'ଡାକ୍ତରଖାନା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ବିଜୟବାବୁ' ନକହି କହନ୍ତି,
'ଘଇତାକାମୁଡ଼ି ପୁଅ ବିବା' । ହୁ...ହୁ...ହୁ...(Pause) ଛୁଡ଼ନ୍ତୁ

ଆଜ୍ଞା...ମୁଁ ଭାଷା କମ୍ କଥା କହେ । ଚୁମ୍ବକରେ ପଶୁରୁଛି...
ଆପଣଙ୍କ ନାକଟା ଏମିତି କେମିତି...?

ରମେଶ ॥ ଯୋଉ କାମରେ ଆସିବନ୍ତି ସେଇକଥା କୁହନ୍ତୁ । ଅନେକାଳେ
କଥା ପାଇଁ ମୋ ପାଖରେ ସମୟ ନାହିଁ ।

ବଜରଙ୍ଗ ॥ କହିବି ପରା ଆଜ୍ଞା...ବେଶୀ କଥା କହିବା ମୋ ଜାତକରେ
ନାହିଁ । ଚୁମ୍ବକରେ ହେଲ...ମୁଁ ଆଜ୍ଞା ବଜରଙ୍ଗଲଲ ଧୋତି-
ବାଲ । ନାଁ ଶୁଣିଥିବେ । ସ୍ନେହରେ ହେଉ ବା ସମ୍ମାନରେ ହେଉ
କେହି କେହି ସାର ବଜରଙ୍ଗଲଲ ଧୋତିବାଲ ବି କହନ୍ତି । ମୁଁ
ଆଜ୍ଞା ରୂପବତୀ, ଗୁଣବତୀ, ବିଦ୍ୟାବତୀ, କୋଟିପତି ରେଖାଙ୍କୁ...
ମାନେ ରେଖା । ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଜନ୍ମଦିନ ଉପଲକ୍ଷେ ଗୋଟାଏ
ଚନ୍ଦ୍ର ଉପହାର ସ୍ବରୂପ ଦେବାପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ । ମୁଁ ଆଜ୍ଞା...ରେଖା
ଦେବୀଙ୍କ ବାପା ଚୌଧୁରୀ ସାହେବଙ୍କ ବନ୍ଧୁ । ଚୁମ୍ବକରେ ଆଜ୍ଞା...
ରେଖା ଦେବୀଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି ଭାଷା ସରଗ...ବିଶ୍ବସ୍ତ
ସୁନ୍ଦରୁ ଖବର ପାଇବି...ଆପଣଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି ସେ ଜୋରୁସୋରୁ
ଆକୃଷ୍ଟ । ଚୁମ୍ବକରେ ଆଜ୍ଞା...

ରମେଶ ॥ ଉପହାର ଦେବ ଜଣେ...ଉପହାର ନେବ ଜଣେ...ମୁଁ ମଝିରେ
କ'ଣ କରିବି ?

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ଚୁମ୍ବକରେ ଆଜ୍ଞା...ମୁଁ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ ଗୋଟାଏ ଦାମୀ ଚନ୍ଦ୍ର
କଣିବି । ଗୋଟିଏ ନାଲିଆ କାଗଜରେ ସେଇଟା ଗୁଡ଼େଇବି...
ତା' ଉପରେ ଗୋଲ୍ ଗୋଲ୍ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖିବି, 'ରେଖା
ଦେବୀଙ୍କୁ ସପ୍ତେମ ଉପହାର...ବଜରଙ୍ଗଲଲ ।'

ରମେଶ ॥ ଗୋଟାଏ ସଞ୍ଜରେ ମୁଁ ଚନ୍ଦ୍ର ବିକ୍ରୀ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ସଞ୍ଜିଟା
ହେଲା, ଏଇ ଯେଉଁ ଚନ୍ଦ୍ର ଇଜଲ୍ରେ ଅଛି...ସ୍ବା'ର ଅର୍ଥଟା ଯଦି
ମତେ ଠିକ୍ ବୁଝେଇ ଦେଇ ପାରିବେ, ତାହେଲେ ମୁଁ ଏ ଚନ୍ଦ୍ରଟା
ଆପଣଙ୍କୁ ବିକ୍ରୀ କରିଦେବି ।

ବଜରଙ୍ଗ ॥ (ଦାଗୁରୁଇ ଯାଇ) ଅର୍ଥ ? ଚନ୍ଦ୍ରର ଅର୍ଥ ? ଅର୍ଥ ମାନେ ଆଉ
କଣ...ଅର୍ଥ ... । ଅର୍ଥ ମାନେ ଅର୍ଥ ମା...ମାନେ ଅର୍ଥ...
(ସାହସ ସତୟ କରି ଇଜଲ୍ ପାଖକୁ ଯାଇଛି) ଗୋଟାଏ
ପାଖରେ ନାଲି କୁରୁତା ପିନ୍ଧି ସାହେବାଣୀ ଟୋକିଟିଏ

ଛୁଡ଼ା ହେଇଚି । ଯୋଡ଼ାଏ କୁକୁର ତା' ପାଖରେ କାମୁଡ଼ା
 କାମୁଡ଼ି । ଆରେ ଆରେ, ମୁଣାକୁ ବସଡ଼ି ମାଡ଼ି ବସିବ । ଚୁମ୍ବକ
 ରେ ଖାଲି କାମୁଡ଼ା କାମୁଡ଼ି । ହଁ...ଆଉ ପାଖରେ ଗୋଟାଏ
 ମାଲକିନିଆ ଖଣ୍ଡିଏ ସାର୍ବଜା ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି ଛୁଡ଼ା ହେଇଚି ।
 ଛନ୍ଦୁଛନ୍ଦିଆ ହେଇଚି । ବଙ୍ଗାଳୁଣୀ ହସ ପରା ... । ତା' ପାଖକୁ
 ହରଣ ଦା'ଟା ଚଟାଚଟି ହଉକନ୍ତି...ଗାଈ ଗୋଟାଏ ବି ବାଛୁରୀକ
 ଚୁଟିଚି ... ବାଃ ... ବାଃ ... ଚୁଟିଗଲି...ଚୁମ୍ବକରେ ଏପଟେ
 କାମୁଡ଼ାକାମୁଡ଼ି ସେପଟେ ଚଟାଚଟି । ଚନ୍ଦିର ନାଁ ଟା
 ତାହେଲେ 'କାମୁଡ଼ାକାମୁଡ଼ି-ଚଟାଚଟି' ହେଉଥିବ ଆଉ । ଏଇ ତ
 ଅର୍ଥ... । କେତେ ଦାମ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

(କିଛି ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ମଞ୍ଚକୁ ସଜାଆ ଓ ଭଗିଆ ଆସି ଏହକୁ
 ଦେଖୁଛନ୍ତି)

ରମେଶ ॥ କ୍ଷମା କରିବେ...ମୁଁ ଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଇପାରିବିନି । ଆଉ
 ଗୋଟାଏ କଥା ବି ଜାଣିରଖନ୍ତୁ, ଚନ୍ଦ୍ରକର ରମେଶ ଦାସ
 କେବେ ଚନ୍ଦ୍ର ବିକେନା ।

ବନରଜା ॥ ଭୁବିଯିବି ଆଜ୍ଞା...ବରବାଦ୍ ହେଇଯିବି । ଚୁମ୍ବକରେ ଆଜ୍ଞା...ଏଇ
 ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ ହାତଛଡ଼ା କରିଦେଲେ ସାରା ଜୀବନ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ
 ଚର୍ଚ୍ଚାଯିବ । ଆପଣଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରଟିଏ ଉପହାର ପାଇଲେ ରେଖା ଦେଶଙ୍କ
 ସୁଦୃଷ୍ଟି ମୋ ଉପରେ ପଡ଼ିପାରେ ଆଜ୍ଞା । ଯାହାକେବେ ଦେବ ।
 ଦ ହଜାର...ଗୁରୁ ହଜାର...ସାତ ହଜାର...ସାତେ ନଅ,
 ଦଶ ହଜାର ।

ସଜାଆ ॥ (ଗୁପାଗଲାରେ) ରମେଶାଇ...ଦଶ ହଜାର ଦେବ କହୁଚି...

ଭଗିଆ ॥ କ'ଣ ହେଲା ? ଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାମ ଦଶ ଟଙ୍କା ?

ସଜାଆ ॥ ଚୁପ୍‌ସେ କାଲି...ଦଶହଜାର...ଦଶହଜାର କହୁଚି ।

ଭଗିଆ ॥ ଓହୋ...ଆଜ୍ଞା...ଆଜ୍ଞା...ଦ'ହଜାର ।

ବନରଜା ॥ କୁହନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା...ଚୁମ୍ବକରେ କହୁଥିଲୁ...କେତେ ନେବେ ?

ରମେଶ ॥ ମୁଁ ଥରେ ଯାହା କହୁଥିଲି...କହୁ ଥାଉ । ମୁଁ ପେଷାଦାର
 ଚନ୍ଦ୍ରକର ନୁହେଁ । ଦଶହଜାର ଛୁଡ଼ି ଦଶଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦେଲେ ବି

ଏ ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଅନ୍ଧ ରସିକ ନାଗରକୁ ଦେଇ-
ପାରିବିନି । ଆପଣଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣିତ ରେଖାଦେଶ ଯଦି ଚନ୍ଦ୍ରର କଳାସୁକ
ମୂଳାଙ୍କନ କରିପାରିବେ ତାହେଲେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ବିନାମୂଲରେ ଏ
ବିକଟା ଦେଇଦେବାକୁ କୁଣ୍ଡାବୋଧ କରିବିନି । ଆପଣ ଆସି-
ପାରନ୍ତି ।

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ଆଜ୍ଞା...ବାର ହଜାର

ରମେଶ ॥ ଓଃ ହୋ...ବରଜ କନ୍ଦୁନି...ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ...

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ବାର ହଜାର ପାଞ୍ଚଶହ...

ରମେଶ ॥ (ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଚିତ୍କାର କରି) ଶୁଲିୟାନ୍ତ... ଶୁଲିୟାନ୍ତ
ମୋ ଆଖି ସାମ୍ନାରୁ...ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ମୁହଁ ବି ଦେଖିବାକୁ ଚାହେଁନା
...ଗଲେ ?

ସତ୍ୟା ॥ ରମେଶାଲ !

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ହଉ ହେଲୁ...ବାର ବଜରଙ୍ଗଲୁ ଧୋତିବାଲୁ ଅପମାନ ।
ଧୋତିବାଲୁ ଧୋତିରେ ଗଣ୍ଡି ପଡ଼ିଲା ।

ରମେଶ ॥ ଗଲେ ନା ନାହିଁ... ?

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ପଡ଼ିଲା ଧୋତିରେ ଗଣ୍ଡି...ନାକଟା ଚନ୍ଦ୍ରକର ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ
ଧ୍ୟାନ ନକଲୁ ଯାଏଁ ବଜରଙ୍ଗଲୁ ଧୋତିବାଲୁ ଧୋତିରୁ
ଗଣ୍ଡି ଫିଟେଇବନି...

(ଦୁମ୍ବଦୁମ୍ବ ହୋଇ ଶୁଲିୟାଲି ବଜରଙ୍ଗଲୁ)

ରମେଶ ॥ (କିଛି ସମୟ ପୁର୍ବରୁ ଶାଶ୍ବତ ଅସୁସ୍ଥତାର ସୂଚନା ଦେଇ
ଯାଉଛି ସେ । ଏବେ ଭାଗ୍ୟ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇଯାଇଛି ଯେମିତି)
ଓଃ...ମୋ ମୁଣ୍ଡଟା ଏମିତି କାହିଁକି ହେଇଯାଉଛି...ମୋ
ଗୋଡ଼ ହାତ ଏମିତି କାହିଁକି ଅଛନ୍ତି...ମତେ ସବୁ କିଛି ଅନ୍ଧାର
ଦିଶୁଛି...ଓଃ...

(ଇଚ୍ଛାକୁ ଧରି ବସିପଡ଼ିଛି ସେ)

ସତ୍ୟା }
ଭଗିଆ } ରମେଶାଲ...କ'ଣ ହେଲା ରମେଶାଲ...

ସତଥା ॥ ବାପ୍ରେ ବାପ୍...ଦେହରେ ଖଇଫୁଟା ତାତ ॥

ଭଗିଆ ॥ ମୁଁ ମନା କରୁଛି...ଆଜକୁ ଯାତ ଦନ ଯାତ ରାତି ହେଲଣି,
ଦନରାତି ଏଇ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଖିଆନାହିଁ ପିଆ-
ନାହିଁ...ସତପାଦ୍ ରଜାଗର...

ସତଥା ॥ ନହେଲ ନାହିଁ ଆମର ସେ ବଳତକୁ ଚନ୍ଦ୍ର ପଠେଇବା...ପୁରସ୍କାର
ନ ମିଳିଲେ ନାହିଁ ହୋ...କୁଲି କାମ କରିବୁ...ପେଟ ଡିନିଟା
ଅପୋଷା ରହୁଥିବ... ?

ଭଗିଆ ॥ ଏଇନେ କ'ଣ କରିବା ?

ରମେଶ ॥ ଓଃ...ଖୁବ୍ ଦୁଃଖ ଲାଗୁଛି...

ଭଗିଆ ॥ ଶୁଲ...ଘର ଭିତରେ ଟିକିଏ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିବ ।

ରମେଶ ॥ କହୁଛି କ'ଣ ନା । କାମୁଡ଼ାକାମୁଡ଼ି-ଚଟାଚଟି । ମୂର୍ଖ । ତୃତୀୟ
ନୟନରେ ଯଦି କାରକ୍ଷଣ କରିଥାନ୍ତା ଠିକ୍ ବୁଝିଆଁନ୍ତା ଏ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ।
“ହଂସା ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟସ୍ତ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତକୁ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଜଗତ ଅଲୋକ
ଦେଖାଇଛି ।” (ଚେତା ହରେଇ ବସିଛି ରମେଶ) ।

ସତଥା ॥ ରମେଶାଈ ! ଭଗିଆ, ତୁ ଭାଇଙ୍କୁ ଚିନ୍ତା...ମୁଁ ଡାକ୍ତର ଡାକି
ଆଣ୍ଟି । ଶୁଣ୍ଢ...ଓଢ଼ା କନା ଟିକେ ଆଣି ରମେଶାଈ
କପାଳରେ ଦେ... ବାକ୍ସରେ କେତେ ପଇସା ଅଛି ?

ଭଗିଆ ॥ ଦକୋଡ଼ି ନା କେତେ । ଡାକ୍ତର ଡାକିଲେ...

ସତଥା ॥ ତୁପ୍ କର । ରମେଶାଈ ଜୀବନ ବଡ଼ ନା ପଇସା ବଡ଼...ତୁ ଆ,
ମୁଁ ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରୁଛି ।

[ସତଥା ଏକରକମ ଦୋଡ଼ି ଦୋଡ଼ି ବାହାରକୁ
ଗୁଲିଯାଇଛି । ଛଳ ଛଳ ଆଖିରେ ଭଗିଆ କେବଳ
ଅନେଇ ରହିଛି ଅସୁସ୍ଥ ଚନ୍ଦ୍ରକରକୁ । (ଅନ୍ଧାର)]

(୩)

[ସନ୍ଧ୍ୟା । ଗୋଟାଏ ଚୈକିରେ ବସିଛି ରମେଶ ।
ପୁରୀପେନ୍ଥା ରୁଗ୍ଧ । ଭିତରୁ ଆସିଛି ଭଗିଆ । ହାତରେ
ଔଷଧ ଓ ଗୋଟାଏ ଗ୍ଳାସ ପାଣି]

ଭଗିଆ ॥ ନନ୍ଦ...ଏଇ ଉଷ୍ମ ଟିକିଏ ଖାଇଦିଅ ।

ରମେଶ ॥ ଆଜକୁ କୋଡ଼ିଏ ଦିନ ହେଲଣି ଔଷଧ ଖାଇ ଖାଇ ଚିଟା ଲାଗିଛି ।
ଭଲ ହେଇଗଲଣି ବୋଲି କହିଲେ ବି ତମେ ଦି'ଟା କଣ
ଶୁଣୁଛ ।

ଭଗିଆ ॥ ମତେ କିଛି କହିଲ ?

ରମେଶ ॥ କିଛି ନାହିଁ । (Pause) ହଜିରେ ହେ ଭଗିଆ, ସେଜ ସେଜ
ଡାକ୍ତର ଆସି ଘରେ ମତେ ଦେଖିଯାଉଛ ! ଏତେ ଦାମୀ ଔଷଧ
ଦିନକୁ ଗୁରୁଥର ଲେଖି ଖାଉଛ । ଏତେ ପଇସା କୋଉଠୁ
ଆସୁଛି ?

ଭଗିଆ ॥ କଣ କହିଲ...ମଉସା ? ମୋର ଗୋଟାଏ ମଉସା ଥିଲା । ପହଁର
ଜାଣି ନଥିଲା ତ...ନଈରେ ବୁଡ଼ି ମରିଗଲା ।

ରମେଶ ॥ (ହସିତ) ମଉସା ନୁହେଁରେ କାଲା, ପଇସା...ପଇସା । ମୋ
ଔଷଧ ଖଇଁ, ଡାକ୍ତର ଖଇଁ ବାବଦକୁ ଏତେ ପଇସା କୋଉଠୁ
ଆସୁଛି ?

ଭଗିଆ ॥ ଓହୋ...ମୁଁ କିଛି ଜାଣିନି ରମେଶଜୀ । ସତରା ତ ସବୁ ବୁଝାସୁଝା
କରୁଛ । ତାକୁ ପଚାରିବ ।

(ବାହାରୁ ଆସିଛି ସନ୍ତୋଷ । ମୁଣ୍ଡରେ, ହାତରେ
ପ୍ରାୟ 'ଦ' ଗୁରୁଦନ ଭଲେ ବଜା ହେଉଥିବା
ବେଣ୍ଡୋଲ୍)

ଭଗିଆ ॥ ହେଇ ପରା...ସନ୍ତୋଷ ଆଇଲଣି ।

ସନ୍ତୋଷ ॥ ଆରେ ରମେଶାଇ...ତମେ କଣ ଆଜି ଭୁଲିଲ କଲଣି । ଆଜି
ଟିକେ ତାଜା ଦିଶୁଛି ତ । ନାହିଁରେ ଭଗିଆ ?

ଭଗିଆ ॥ ଅଜା ? କାହା ଅଜା ? ମୋ ଅଜା ମୁଁ ଜନମ ହବା
ଆଗରୁ...

ସନ୍ତୋଷ ॥ ଓହୋ...ଏ କାଲକୁ ନେଇ ଆଉ ହବନ ।

ରମେଶ ॥ ଆଜି ଟିକେ ସତରେ ଭଲ ଲାଗୁଛି ସନ୍ତୋଷ ।

ସନ୍ତୋଷ ॥ ଯା' ହଉ କଟକ ଚଣ୍ଡୀ...ନଈଆ ଲକ୍ଷ ଦେବ କହୁଥିଲି, ଦେବ...।
ରମେଶାଇ ମୋର ଗୁଜା ହେଇଗଲେ ।

(ସନ୍ତୋଷ ଭିତରକୁ ଯିବାପାଇଁ ଉଦ୍ୟତ ହେଇଛି)

ରମେଶ ॥ ସନ୍ତୋଷ...ଶୁଣିଲୁ ।

ସନ୍ତୋଷ ॥ (ରହୁଯାଇ) କ'ଣ ହେଲା ?

ରମେଶ ॥ ଆ—ମୋ ପାଖକୁ ଆ—

ସନ୍ତୋଷ ॥ 'ପାଖକୁ ଆସି' କହ—

ରମେଶ ॥ ତତେ ମୁଁ ଗୁରୁଦନ ହେଲ ପଚାରି ଆସୁଛି ତୋ ଦେହ କେମିତି
କେମିତି ହେଲା । ସଫା ସଫା କିଛି କହୁନୁ । ମୋ ଟାଙ୍ଗିଆପଡ଼ୁ
ବାବଦକୁ ଯୋଉ ପାଣି ପରି ଟଙ୍କା ଖରଚ ହେଲା, ସେ
ବିଷୟରେ ବି କିଛି କହୁନୁ । ସତକରି କହ ତୋର କଣ
ହେଇଛି । ଏଇ କିଛିଦିନ ହେଲା ବଡ଼ ଅଜା ଅଜା ଦିଶୁଛି ।
ତୋ ମୁହଁରେ ସେ ହସ କେବଳ ବି ଆଉ ନାହିଁ ।

ସନ୍ତୋଷ ॥ ତମେ ଆଗ ପୁରୁ ଭଲ ହେଇସାର ତା'ପରେ ଯାଇଁ ସବୁ କହିବି ।
ମୁଣ୍ଡ ହାତ ଘାଏଲା ହେବା କଥା ଯୋଉ କହୁଛ—କେମିତି
ମଣିଷ, ଠିକ୍ ଠିକ୍ ପାହୁଣ୍ଡ ପକେଇ ପାରିଲାନି, ପଡ଼ିଗଲା । ଆଉ
କ'ଣ ?

ରମେଶ ॥ ମୋ ମନ ବୁଝୁନି ସତ୍ୟା... । ତୁ ମୋ ଦେହ ଛୁଇଁ କହିଲୁ,
ତୁ କିଛି ଭୁଲ୍ କରୁଛୁ ତ ? ମାନେ...କିଛି ଅସତ୍ୟ
ଉପାସ୍ତବେ—

ସତ୍ୟା ॥ ରମେଶାଜି !!! ସତ୍ୟାକୁ ତମର ଚିହ୍ନି ପାରିଲାନି ? କେମିତି,
ଅପାଠ୍ୟା ବୋଲି ଶ୍ରେୟ କରିବ ? କାହା ପକେଟ୍ କାଟିବ ?
ତମ ଦେହ ଛୁଇଁ କହିବ ରମେଶାଜି ହଲ୍ ଝାଲ ମିହିନତ
ପଇସାରେ ତମେ ଭଲ ହେଇବ । ତମ ଗୁଣ ରମେଶାଜି—ଏବେ ତ
ଖାଲି ଝାଲ ବୁଝାଇବ—ଲୋଡ଼ା ପଡ଼ିଲେ ତମ ପାଇଁ ଜବନ ବି
ଦେଇଦେବ । ହେଲେ ତମେ ମତେ ଶ୍ରେୟ, ତଦନୁସର
କହିଲେ—

(ଆଉ କହୁ ପାରିନି । କାନ୍ଦୁ)

ରମେଶ ॥ ନାହିଁରେ ବାୟା—ତତେ ମୁଁ ଚିହ୍ନିନି ନା ଜାଣିବି ? ସୁନାଟା ପର,
କାନ୍ଦନ । ଦେଖୁ ତୁ କାନ୍ଦିଲେ ମୋ ଆଖିରେ ବି ଲୁହ ଆସି
ଯାଉଛି । ସତ୍ୟା...ବନ୍ଦ କଲୁ...

ସତ୍ୟା ॥ (ଲୁହ ପୋଛି) କାହିଁ...ମୁଁ କୋଉଠି କାନ୍ଦୁଛି ? ନାହିଁ ତ...ମୁଁ
ଆସୁଛି ରମେଶାଜି...

[ସତ୍ୟା ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି । ଏତେବେଳେ
ଯାଏଁ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ସବୁ ଦେଖୁଥିବା ଭଗିଆ
ହଠାତ୍ ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ କଣ୍ଠରେ କାନ୍ଦି ଉଠିବ]

ରମେଶ ॥ ଆରେରେ...ତୋର ସୁଖି କଣ ହେଲା କରେ ?

ଭଗିଆ ॥ (ଅନ୍ଧାର ଜୋରରେ କାନ୍ଦୁ)

ରମେଶ ॥ ଇଏ ଅଛା ମୁହଁଲ୍ ବ୍ୟାପାର ତ । କରେ କାନ୍ଦୁଛୁ କାହିଁକି ?
କଣ ହେଲା ?

ଭଗିଆ ॥ ଆମ ସତ୍ୟାକୁ ଶ୍ରେୟ ମାଜଲ । ମାରି ମାରି ଶ୍ରେୟ ଖାବସ
କରିଦେଲା । ମୁଣ୍ଡ ହାତ ଖଟେଇ ଦେଲା...

ରମେଶ ॥ ରକ୍ଷାକର ପ୍ରଭୁ । କରେ କି ଶ୍ରେୟ...କଣ ।

ଭଗିଆ ॥ ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣିବି । ତମେ ଆଉ ସତ୍ୟ ଏବେ ସେଇକଥା
ହଉଥିଲା । ସତ୍ୟ କାନ୍ଦୁ...ତମେ କାନ୍ଦବି କାନ୍ଦବି ହେଲା ।
ଆଉ ମୁଁ ନ କାନ୍ଦବି କେମିତି ସେ ?

ରମେଶ ॥ ହଉ ବାବା ହେଲା । ଏଠି ଯିଏ ଯାହା ବୁଝିଥିବ ସେଇୟା । ଗଲୁ
ସତ୍ୟ ପାଇଁ ଗଣ୍ଡେ ଭାତ ବାଡ଼ି ଦେବୁ । ଖାଇବ ବିଚର ।

[ସୁନାମିଲ ପରି ଭଗିଆ ଭିତରକୁ ଯାଇଛି ।
ରମେଶ ଗୋଟାଏ ନୂଆ କାନ୍ଥସ ଇଜଲରେ
ଲଗେଇବାରେ ଲାଗିଛି । ବାହାରୁ ଆସିଛି ବିମଳ ।
ପତଳ ଛବିର ବର୍ଷର ଯୁବକ । ଚରଣାନୁଯାୟୀ ପୋଷାକ-
ପନ୍ଥ]

ବିମଳ ॥ ଏଇଟା ରମେଶ ଦାସର ଘର ?

ରମେଶ ॥ କୁହନ୍ତୁ...ମୁଁ ରମେଶ ।

ବିମଳ ॥ ଚନ୍ଦ୍ର ଫିସ ଆଙ୍କ ପରା ?

ରମେଶ ॥ ହଁ । ସେମିତି ।

ବିମଳ ॥ ଶୁଣିଥିଲି ଚନ୍ଦ୍ରକର, ଲେଖକ, ଦାର୍ଶନିକ, ଅଭିନେତା, ପାର୍ଶ୍ବକ
ଟାଇପର ଲୋକେ ଖୁବ୍ ଧୀର, ସ୍ଥିର, ନମ୍ର, ଭଦ୍ର । କିନ୍ତୁ ତୁମ
କ୍ଷେତ୍ରେ ଏସବୁ ଠିକ୍ ଓଲଟା । ମାନେ...ତୁମେ ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚତ,
ଉଚ୍ଚ ବୋଲି ମୋ ପାଖରେ ଖରେ ମହାହୁତ ।

ରମେଶ ॥ (ସାମାନ୍ୟ ହସି) ମୁଁ ଉଚ୍ଚତ...ଉଚ୍ଚ ? ମୋ ଓକିତାମିର କୌଣସି
ନମୁନା କେବେ କୋଉଠି ମୋ ଜାତସାରରେ ମୁଁ ଗୁଡ଼ି ଯାଇନି ।
ମୁଁ ସାଧାରଣ ଚନ୍ଦ୍ରକର । ମୁଁ ବା କାହିଁକି...?

ବିମଳ ॥ ଠିକ୍ ସେଇ କଥା କହୁଛୁ । ତମେ ଗୋଟାଏ ସାଧାରଣ ଚନ୍ଦ୍ରକର ।
ନିଜର ହୃତାହୃତ ଜ୍ଞାନ ଭୁଲି ଫୁଟି ପରି ବେରେଣ୍ଡ଼ା ବ୍ୟବହାର
କଲେ ଫଳ ଖୁବ୍ ବିଷମୟ ହେବ କହୁ ଦେଉଛ ।

ରମେଶ ॥ ଆସନ୍ତ ମତେ ଶ୍ରଦ୍ଧାମତ ଧମକେଇବା ଆରମ୍ଭ କଲେଣି । ମୋର
ଭୁଲ୍ ?

ବିମଳ ॥ ଭଲ ? କିଛିଦିନ ତଳେ ବ୍ୟବସାୟୀ ବଜରଙ୍ଗଲ୍ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ
ଗୋଟାଏ ଚନ୍ଦ୍ର କଣିକା ପାଇଁ ଆସିଥିଲେ ନା ?

ରମେଶ ॥ ବ୍ୟବସାୟୀ ବଜରଙ୍ଗଲ୍ ? (ମନେ ପକାଇ) କାହିଁ...ମୋର
ତ ସେମିତି କିଛି ମନେ ପଡ଼ୁନି ।

ବିମଳ ॥ (ତାଲି ମାରି) ବାଃ...ଚମତ୍କାର ! ତୁମେ ଏକାଧାରରେ ଜଣେ
ଚନ୍ଦ୍ରକର ଆଉ ଅଭିନେତା ବି । ବେଶ୍ ଭଲ ଅଭିନୟ କରି ପାରୁଛ
ତ ! (Pause) ମନେ ପକାଅ...ବ୍ୟବସାୟୀ ବଜରଙ୍ଗଲ୍...
ତୁମ ପାଖକୁ ଆସି ନଥିଲା ?

ରମେଶ ॥ (ମନେ ପଡ଼ୁଛି) ଓହୋ...ହଁ...ହଁ । ଆସିଥିଲେ ଚନ୍ଦ୍ର କଣିକା
ପାଇଁ । ମୁଁ ମନା କରିଦେଇଥିଲି ।

ବିମଳ ॥ କାହିଁକି ? କାହିଁକି ମନା କରି ଦେଇଥିଲେ ?

ରମେଶ ॥ (ସାମାନ୍ୟ ଉଚ୍ଚାରଣ ହୋଇ) ଦେଖନ୍ତୁ ଅଜ୍ଞା, ମୋ ଚନ୍ଦ୍ର ମୋ
ନିଜର ସୃଷ୍ଟି । ସେଇଟା ବିକ୍ରୀ କରିବା ନକରିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ
ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । (Pause) ଅବଶ୍ୟ ସେଦିନ ମୁଁ
ବେଶ୍ ଅସୁସ୍ଥ ଥିଲି । ହୁଏତ କିଛି କହି ଦେଇଥାଇପାରେ । ଯଦି
ସେ ମୋ ବ୍ୟବସାୟରେ ସ୍ୱାଧୀନ—ତା’ହେଲେ ତାଙ୍କୁ କହିଦେବେ
ମୋ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ମୁଁ ଲଜ୍ଜିତ । (Pause) କିନ୍ତୁ
ଆପଣଙ୍କ ପରିଚୟଟା ଏ ଯାଏଁ ପାଇଲିନି ତ ?

ବିମଳ ॥ ବିମଳ ମହାନ୍ତି । ବିମଳ କହିଲେ ଏ ଖଣ୍ଡମଣ୍ଡଳରେ ସମସ୍ତେ
ଜାଣନ୍ତି । ତୁମେ ଯଦି ଜାଣିନ ତା’ହେଲେ ବି ଜାଣିଯିବ ।
(Pause) ତେବେ ମୁଁ ଏଠିକି ବଜରଙ୍ଗଲ୍ ତରଫରୁ ତୁମକୁ
ଗୁଲ୍‌ଜ କରିବାକୁ ଆସିନଥିଲି । ମୋର ବି କିଛିଟା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାମ
ଅଛି ।

ରମେଶ ॥ କୁହନ୍ତୁ ।

ବିମଳ ॥ ମୋର ଗୋଟାଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଦରକାର ।

ରମେଶ ॥ ଚନ୍ଦ୍ର ? ଚନ୍ଦ୍ର ନେଇ କ’ଣ କହେବେ ଜାଣିପାରେ କି ?

ବିମଳ ॥ ଚନ୍ଦ୍ର ଫିନ୍ଦରେ ମୋର ସେମିତି କିଛି ସଉକ୍ ନାହିଁ । ମୁଁ ଗୋଟାଏ
ବି ଅଳ୍ପ ଭଲପାଏ । ରେଣୁ ଗୋଧୂଳି । ତାକୁ ଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଫିନ୍ଦ

ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗେ । କ'ଣ ତମେ ଆଜି କେଜାଣି...ଖାସ୍ ତମର
ଚନ୍ଦ୍ର ତା'କୁ ଭଲ ଲାଗେ । (Pause) ଗୋଟାଏ ଦରକାର...
କଣ ? କାଲିକି ହେଉଯିବ ?

ରମେଶ ॥ (ନିଜକୁ ନିଜେ କହିଛି) ରେଖା ! କିଏ ଏ ରେଖା ତୋଧୁରୀ ?
ମୋ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି ସେ କାହିଁକି...

ବିମଳ ॥ କଣ କହୁଛ...କାଲିକି ଆସୁଛି ତା'ହେଲେ ? କୋଡ଼ିଏ ଗୁଲିଶୁ
ଯାହା ମାଗବ ଦେଇ ଦେବ ।

ରମେଶ ॥ ଶ୍ରମା କରିବେ । ଏବେ ମୁଁ ଅସୁସ୍ଥ । ଏବେ କୌଣସି ନୂଆ
ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜିକା ପରିସ୍ଥିତିରେ ମୁଁ ନାହିଁ । ତା'ଛଡ଼ା, ଏ ଯାବତ୍ ମୁଁ
ଚନ୍ଦ୍ର ବିକ୍ରୀ କରିନାହିଁ ।

ବିମଳ ॥ ସେ ଯବୁ ବାଜେ କଥା ଶୁଣ । ଦେବ ନା ନାହିଁ ।

ରମେଶ ॥ ନା ।

ବିମଳ ॥ ଶେଷ କଥା ?

ରମେଶ ॥ ଶେଷ କଥା ।

ବିମଳ ॥ ପାଖିରେ ଘର କରି କୁନ୍ତୀର ସହୃଦ ଶହୁଡ଼ା ?

ରମେଶ ॥ ଶହୁଡ଼ା ନୁହେଁ । କୁନ୍ତୀର ପରି ଗୋଟାଏ ନୃଶଂସ ପଶୁଠାରୁ
ଉଡ଼େ ଦୂରତ୍ତ ରକ୍ଷାକରୁଛି ମାତ୍ର ।

ବିମଳ ॥ ରମେଶ !

ରମେଶ ॥ ଆଉ କିଛି କହିବେ ?

ବିମଳ ॥ ବେଶ୍ ତେବେ...କହିବାର କିଛି ନାହିଁ । ଏ ସହରରେ ଘର କରି
ଅଛ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ କ'ଣ କରିପାରେ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଜାଣି-
ପାରିବ ।

(ଝଡ଼ ବେଗରେ ଗୁଲିଯାଇଛି ବିମଳ)

ରମେଶ ॥ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଏମାନେ...ମୁଁ ମୋର ନିରୁପିତା, ନିରାଶ୍ରୟ କର୍ମଶାଳାରେ
ସାଧନାରତ । କାହାର କି ଅନିଷ୍ଟ ମୁଁ କରୁଛି ? ମୋ ଏକାଗ୍ରତା,
ମୋ ଭୁଲୀ ରଙ୍ଗର ସହଜ ସରଳ ଜୀବନରେ ଏମାନେ କାହିଁକି

ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି ? ଜଠର ଦାଉରେ ସନ୍ତାପିତ ହୋଇ
କଳାର ମାନକୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିବା କଣ ଭୁଲ୍...ପାପ...
ଅପରାଧ ?

(ରମେଶ ଇନଲ୍‌ରେ ଲଗା ହୋଇଥିବା ସାଦା
କାନ୍ଥସ୍ୱରେ ତୁଳୀର ଶୁଣି ଦେବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେ-
ଦେଲେ—)

ବଜରଞ୍ଜର କଣ୍ଠସ୍ୱର ॥ ରେଖା ଦେବଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି ଭାଷା ଯଶସୀ । ବିଶୁଦ୍ଧ ସୁନ୍ଦରୁ ଖବର
ପାଇବ...ଆସନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି ସେ ଜୋରୁଯୋରୁ ଆକୃଷ୍ଟ ।

ରମେଶ ॥ ରେଖା !

ଦମଳର କଣ୍ଠସ୍ୱର ॥ କଣ ତମେ ଆଜ୍ଞା ନେଜାଣି । ଖାସ୍ ତମର ଚନ୍ଦ୍ର ତା'କୁ ଭଲ
ଲଗେ ।

- ରମେଶ ॥ ମୋ ଶିଳ୍ପୀ ପ୍ରତିଭା କୌଣସି ସୁନ୍ଦର ହୃଦୟ ଛୁଇଁଯାଉଛି
ତା ହେଲେ...। କିଏ ? କିଏ ସେ ରେଖା ଚୌଧୁରୀ ?

ସ୍ୱପ୍ନଳ କଣ୍ଠସ୍ୱର ॥ ନିଶ୍ଚୟ ଚନ୍ଦ୍ର ! ଅସମ୍ଭବ ତୋ ଜୀବନ...ମୁଲ୍ୟବାନ ତୋ ପୁରୁଷତ୍ୱ
... । ତୋ ଗତିଜନ୍ମର ପାପ ପୁଣ୍ୟକୁ ଟିକିନିଷି କରି ତଦାରଖ
କରିବା ପରେ ମୁଁ ତମେ ଅଭିଶାପ ଦେଉଛି । ସାରା ଜୀବନ ତୁ
ଏମିତି ଏକାକିଆ ରହିଥିବୁ । ବେସାହାସ ବର୍ଷ କେଇଟା ବଞ୍ଚି ବଞ୍ଚି
ଅକ୍ଷୟ ପରେ କଟିନିଷ୍ଠ ହେଉଥିବୁ ।

ରମେଶ ॥ ହଁ...ହଁ...ଠିକ୍ କଥା । ମୁଁ ମୋର ସ୍ଥିତି ଭୁଲିଯାଇଛି । ବାମନ
ହୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ କାହିଁକି ହାତ ବଢେଇବ ? (କାନ୍ଥସ୍ୱରେ
ହଠାତ୍ ଚନ୍ଦ୍ରର ସ୍ୱରଟିଏ ଆଜ୍ଞାଦେଇ) ଚନ୍ଦ୍ରମା ! ତମେ ମୋ
କୁଣ୍ଡଳ ରୂପ ଦେଖିଯାଉବା ପରେ ବି କ'ଣ ମୋ ଶିଳ୍ପୀ
ପ୍ରତିଭାର ପ୍ରଶଂସା କରିପାରିବ ? କୁହ...ଜବାବ୍ ଦିଅ... । ଏ
କ'ଣ...ତମେ କାହିଁକି କଳା ବଉଦ ଭିତରେ ସମଶୀ ହଜି
ଯାଉଛ ! ଚନ୍ଦ୍ରମା ! ଚନ୍ଦ୍ରମା !! ଚନ୍ଦ୍ରମା !!!

(କେବଳ ଶିଳ୍ପୀର କଳ୍ପିତ ଚନ୍ଦ୍ର ନୁହେଁ ବରଂ
ସମସ୍ତ ମଞ୍ଚ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଯଶ୍ୱ ହଜେଇ ବସିଛି)

(୪)

[ସନ୍ଧ୍ୟା । ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ରାକଳର ପୁଅ ପ୍ରସ୍ତୁତରେ
ଲଗିଛି । ବାହାରୁ ଆସିଛନ୍ତି ସନ୍ଧ୍ୟା ଓ ଭଗିଆ । ଯାହା
କନ୍ୟା ସୁଆଙ୍ଗରୁ ପଦେ ଲେଖାଏଁ ବେସୁରା ଗାଉଛନ୍ତି ।
ସନ୍ଧ୍ୟା ହାତରେ ଗୋଟାଏ ବ୍ୟାଗ୍]

ରମେଶ ॥ ହଠିଟାରେ ଦି'ଟାଯାକ କୁଆଡ଼େ ବାହାର ଯାଇଥିଲ କରେ ?

ସନ୍ଧ୍ୟା ॥ ବାଟରେ ବାଟରେ ହାଟକୁ ଯାଇଥିଲୁ ।

ଭଗିଆ ॥ (ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ଚିତ୍କେଇ ହସିଛି) କେମିତି କହିଲ କ'ଣ ନା ହାଟରେ
ହାଟରେ ବାଟକୁ ଯାଇଥିଲୁ !

ସନ୍ଧ୍ୟା ॥ ଦେଖିବୁ ଏଇନେ କାଳ...

ରମେଶ ॥ କଣ...ସାରା ହାଟଟା' କଣ ଆଣିଲ ? କଣ ସବୁ ଆଣିବ ଦେଖି...

ସନ୍ଧ୍ୟା ॥ ପେଟ ପାଇଁ ସବୁ ନାହିଁ । ବାଟ ଧରି ତେଣୁ ଯାଇଥିଲୁ ହାଟ ।
କେମିତି ଫାନ୍ଦଲ ଶୁଣିଲୁଟି କାଳ...

ଭଗିଆ ॥ (ରମେଶକୁ) ଚାହିଁଲ ଆଣିବୁ ପା...ପାଏ ।

ରମେଶ ॥ ଏତେ କମ୍ ? ଏତିକରେ କ'ଣ ଅମ ତିନିଜଣଙ୍କ ପେଟ ପୂରିଯିବ ?

ସନ୍ଧ୍ୟା ॥ ତିନିଜଣ ? ତିନିଜଣ କୁଆଡ଼ୁ ଆଇଲେ ? ଆମେ ଦୁହେଁ...ସନ୍ଧ୍ୟା
ଭଗିଆ ପା ନିମତରଣ ପାଇବୁ ।

ରମେଶ ॥ ନିମତରଣ ?

ସନ୍ଧ୍ୟା ॥ ହଁ...ନିମତରଣ ।

ଭଗିଆ ॥ ସଦାବିହାରୀ ମଠରେ ତବିଶ ପ୍ରହରୀ ଶୁଣିବି ଦ'ନ୍ତନ ଦନ
ଏବେ ସେଇଠି ପଞ୍ଚତ ପକେଇବୁ । ଅରୁଆ ଭାତ...ହରଡ଼ ଡାଲି,
ଘାଣ୍ଟ ଚିଅଣ...

ସତଥା ॥ ତା' ସାଙ୍ଗକୁ ପୁଣି ଆମ୍ବିଲ...ହାସୁଡ଼ୁଆ କେତେ ହାସୁଡ଼ୁ ।
ରମେଶ ॥ ତମେ ଦ'ଟା କେତେବେଳେ କି ଡ୍ରାମା କରୁଛ ମୁଁ କିଛି ବୁଝି-
ପାରୁନି । ସତ କହୁଛ ?

ଭଗିଆ ॥ ବିଦ୍ୟାରାଣୀ । ମିଛ କହୁଛୁ ? ଖାଇଯାଉ ଖାଲି ଟିକେ କୁହାଟିବାକୁ
ପଡ଼ିବ ।

ରମେଶ ॥ କୁହାଟ କ'ଣରେ ପୁଣି ?

ସତଥା } (ଆଗରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା ପରି ହଠାତ୍ ସ୍ଵାଦିମତ କାନ୍ଥିନିଆଙ୍କ
ଭଗିଆ } ପରି ନାଚି ନାଚି ଗାଉଛନ୍ତି) ହରେ କୃଷ୍ଣ ହରେ କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ
କୃଷ୍ଣ ହରେ ହରେ, ହରେ ରାମ ହରେ ରାମ ରାମ ରାମ ହରେ
ହରେ ।

ରମେଶ ॥ ସେତିକି ହେଇଥାଉ...ତମ ଇଚ୍ଛା ଯାହା କରୁଛ କର । ବିଜୁଳୀ-
ବନ୍ଦୀ ଆଜି ନାହିଁ...କେତେବେଳେ ଆସିବ କେଜାଣି...ଲଣ୍ଠନଟା
କାଲିଦେଇ ଯାଅ ।

ଭଗିଆ ॥ ହଉ... ।

(ସତଥା ଭଗିଆ ଲଣ୍ଠଣ କାଲିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ
ହେଲାବେଳେ ଡାକିଛୁ ରମେଶ)

ରମେଶ ॥ ଶୁଣ ।

(ଉଭୟେ ପାଖକୁ ଆସିଛନ୍ତି)

ରମେଶ ॥ ତମେ ଦ' ଜଣ ଯା ପୁଅରୁ ମତେ ଅନେକଥର କହୁଛ ନା...ମୁଁ
ମୋ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରୀ କରୁନି କାହିଁକି ? ସବୁଥର ଗୋଟାଏ କଥା କହୁ
ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଟାଳି ଦେଇଛି । ମୋ ଚନ୍ଦ୍ର ବସ ପକଡ଼ି ନୁହେଁ
ଯେ ବଜାରରେ ପହଞ୍ଚିବି ମୁଁ ଫରଦା କରେ । କନ୍ତୁ ଶୁଣି ଖୁସି
ହେବ...ମୁଁ ମୋ ମତ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବି । ମୋ ଚନ୍ଦ୍ର ବିକ୍ରୀ
ହେବ । ମୁଁ ବନ୍ଧୁ ଥାଉ ଥାଉ ତମେ ଦ' ଜଣ ଯାଇ କୋଉ

ଚିନ୍ତା ପ୍ରହରରେ ଶକ୍ତି ପକେଇବ ଏକଥା ମୁଁ ବରଦାସ୍ତ କରି ପାରିବନି । (Pause) ତେବେ ହୁଁ...ବଜାରରେ ମୁଁ ମୋ ଚନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଦୀ କରାବା ପ୍ରଭୁକୁ ଏଯାଏଁ ଶୁଣିନି । ଏ ସହରରେ ହେଉଥିବା ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନକୁ ଯେଉଁ ଚନ୍ଦ୍ର ପଠେଇ, ସେଇଥିରେ ତିନି ହଜାର ଟଙ୍କା ଦାନ ଲାଗେଇ ଦେଇଛି । (Pause) ଲଣ୍ଡନ ଲାଗାଅ...ମୁଁ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜିବ ।

(ରମେଶ ଝଡ଼ ବେଗରେ ଭିତରକୁ ଚାଲି ଯାଇଛି)

ସତ୍ୟା ॥ ଶୁଣିଲୁ...ରମେଶାଇ କ'ଣ କହିଲେ ?

ଭଗିଆ ॥ ଟିକେ ଟିକେ ଶୁଣିଲୁ । କ'ଣ କହିଲେ ?

ସତ୍ୟା ॥ ତୋ ମୁଣ୍ଡଗଣ୍ଡି କହିଲେ । କହିଲେ ଚନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଦୀର ହସ । ଏ ସହରକୁ ସେଇ ସେଇ ଟଙ୍କା ଆସିବ । ତତେ ମଜେ ଆଉ ଶୁଣିବୁଣି ମଠକୁ ଯାଇ ଆମ୍ଭେ ଦ୍ଵାପୁଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବନି ।

ଭଗିଆ ॥ କଣ କହିଲୁ ? ରମେଶାଇ ବି ଯାଇ ଶୁଣିବୁଣି ମଠରେ ଦ୍ଵାପୁଡ଼ିବେ ?

ସତ୍ୟା ॥ ହବେ ଶଳା କାଲି...ଯା ତୋ କାନରେ ଅଧପଳା ପୋଲଟାରେ ପକେଇବି ଆ...ତୋ ଭେଲିଆ ଅବାଗିଆ ମଣିଷ ପୃଥିବୀରେ ମୁଁ ଦେଖିନି ।

ଭଗିଆ ॥ ଉ...ନିଜେ ତ ଭାଷା ବାରିଅଟା । ପାନରେ ଗୁଆ ଟିକେ ପଛେ ଦେଇ ଆସିବନି ।

ସତ୍ୟା ॥ ଆସିବନି...ନାହିଁ କରବ ।

ଭଗିଆ ॥ ହଉ...ଦେଖିବା ମଜା...ରହିଆ...

(ଟେବୁଲ୍ ଉପରୁ ଲଣ୍ଡନ ଓ ଡିଆସିଲି ଆଣି ସତ୍ୟାକୁ ଦେଇଛି)

ଭଗିଆ ॥ ଲଗା ଲଗେଇ ଲାଗେଇଲୁ । ବାହାରିଆ ପଣ ଜଣାଯିବ...

ସତ୍ୟା ॥ ଓ...ଏଇ କଥାକୁ ନାଆଁ ପେଲି ଦେଲି କଲିକତାକୁ ଦେଖେ...

ଭଗିଆ ॥ ଲାଗାଉଥା...ଆଏ । ମୁଁ ଟିକେ ଆସୁଛି ।

(କାଣି ଆଜ୍ଞା ଦେଖେ ବାହାରକୁ ଚାଲି
ଯାଉଛି ଭଗିଆ)

(ସନ୍ତୋଷ ଡାହାଣ ହାତ ପାପୁଲରେ ଉଠିଯିଲେ
ଛୁଇଁ କଡ଼ରେ ଜାକି ଧରି ଆଉ ପାପୁଲରେ ଦୁଇଟି
ଆଜ୍ଞା ଏକାଠି କରି ଉଠିଯିଲେ ଭିତର ଖୋଲକୁ
ଠେଲି ଦେଇଛି । ପୁଣି ଏ ପାଖକୁ ପାପୁଲଟା ଅଣି ବଡ଼
ହୁସିଆରରେ ଗୋଟାଏ କାଠି କାଢ଼ିଛି । ଦିଆଯିଲୁ
ବୁଜି ଦେଇ ସବୁତକ ଆଜ୍ଞାରେ ଜୋର କରି କାଠିଟା
ଧରିଛି । ଡାହାଣ ପାପୁଲ ଓ ଛୁଇଁ କଡ଼ ମଝିରେ ଥିବା
ଉଠିଯିଲୁ କଡ଼ରେ ଭୁଲ୍ରେ ସାବଳ ମାରିଲୁ ପରି କାଠିକୁ
ଘଷିଛି ଖର୍ ଖର୍ ଖର୍ । କାଠି ଧରି ନାହିଁ । ଅଳ୍ପଦୂର
ଗୋଟାଏ କାଠି ଜଳି ଉଠିବାରୁ ସନ୍ତୋଷ ଛୁଇଁବାଳ
ପୋଡ଼ିଯାଇଛି । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଶିଫ୍ଟ ଉଠି ଉଠିଯିଲୁ
ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇଛି ସେ ।)

(କିଛି ସମୟ ଆଗରୁ ଆସି ନିଶ୍ଚୟ ହସ ହସୁଛି
ଭଗିଆ)

ଭଗିଆ ॥ ଆଉ...ଆଉ ବାପା ସନ୍ତୋଷ...ବାହାଦୁର ଜଣା ପଡ଼ିଲୁ...

(ଅଭିମାନ ଏବଂ ଦୁଃଖରେ ଲଣ୍ଠଣ ଛୁଇଁଦେଇ
ମଞ୍ଚର ଗୋଟାଏ କୋଣରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ସନ୍ତୋଷ ।
ଭଗିଆ ଧଡ଼ଧାଡ଼ ଲଣ୍ଠଣ ଜଳେଇ ଦେଇ ସନ୍ତୋଷକୁ
ସରସେ ଚାହିଁଛି)

ଭଗିଆ ॥ ଦେଖ...କାଲର କରମ...ହାହା...ହା... (ସନ୍ତୋଷକୁ ଉଦାସ
ହେଇଯିବାର ଦେଖି) କରେ...ମୋ କଥାକୁ ଧଇଲୁ ? ଗମାତରେ
କହିଲି ନା...। ଭୁ ପା ମୋର ଲକ୍ଷମଣ ଧରିବ ଭଲ । ହେଇ...
ଦେଖ ଦେଖ...କାନ ଧରୁଛି...ଉଠୁବସ ହଉଛି...ଆଉ
ଲଳୁଣ ଲାଗେଇବାକୁ ତତେ କହିବି...ବିଦାୟ ।

ସନ୍ତୋଷ ॥ କହିବୁନି ତ ?

ଭଗିଆ ॥ ବିଦ୍ୟାଗଣ ଖାଇଲ ପା...

ସତ୍ୟା ॥ ହଉ... ଅଧିକ ସଞ୍ଜଲ ଚାଲେ... ବାବାଜୀ ପଲ ହରୁ ଆମ୍ଭେ ନି
ହାସୁଡ଼ି ପକେଇବେ...

ଭଗିଆ ॥ ଚାଲେ ।

ସତ୍ୟା ॥ (ବଡ଼ ପାଟିରେ) ଆମେ ଚାଲିଲୁ ଚକଟି ପ୍ରହରାକି...

ସତ୍ୟା }
ଭଗିଆ } (କାଉଁଟି କର କର)

ହରେ କୃଷ୍ଣ ହରେ କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ ହରେ ହରେ
ହରେ ରାମ ହରେ ରାମ ରାମ ରାମ ହରେ ହରେ

(ସତ୍ୟା ଓ ଭଗିଆ ନାଚ ନାଚ ବାହାରକୁ
ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି)

(ଭିତରୁ ଆସିବୁ ରମେଶ । ଲଣ୍ଠନ ଆଲୁଅକୁ
ସାମାନ୍ୟ ବେଶା କରି ଇଚ୍ଛା ପାଖରେ ରଖିବୁ । ପରେ
ପରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜି ବାରେ ନିମଗ୍ନ ହୋଇଯାଇଛି)

(ଆକାଶରେ ସାମାନ୍ୟ ଝଡ଼ ବର୍ଷାର ସୂଚନା ।
ବିଜୁଳି, ଘଡ଼ଘଡ଼ି)

(ବାହାରୁ ଆସିବୁ ରେଖା । ରେଖା ଚୌଧୁରୀ । ରେଖା
ଚୌଧୁରୀ କୋଡ଼ିଏ/ବାଇଶ ବର୍ଷର ସୁନ୍ଦରା ଯୁବତୀ ।
ଗୁଣାଆଡ଼କୁ ଅଗନ୍ଧା ଅଗନ୍ଧା ଭାବ ନିମନ୍ତ ଦେଖିଲ ପରେ
ରମେଶ ପାଖକୁ ଆସିବୁ ସେ । ରମେଶ ଠିକ୍ ତା'ର
ବିପରୀତ ଦିଗକୁ ମୁହଁ କରି ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜି ବାରେ ନିମଗ୍ନ)

ରେଖା ॥ ଏଇଟା ଚନ୍ଦ୍ରକର ରମେଶଟେ ଦାହଙ୍କ ଘର ?

ରମେଶ ॥ ହଁ ।

ରେଖା ॥ ଆପଣ... ଆପଣ... କି... ?

ରମେଶ ॥ (ଫେରିବୁ ସୁନ୍ଦର ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜି ଆଜି) କୁହନ୍ତୁ... ମୁଁ ରମେଶ ।

ରେଖା ॥ (ଶୁଣି ହୋଇ) ଆପଣ... ଆପଣ ମହାନ ଚନ୍ଦ୍ରକର ରମେଶଟେ ?
ମୁଁ... ମୁଁ ରେଖା, ମାନେ ରେଖା ଚୌଧୁରୀ ।

ରମେଶ ॥ (ହଠାତ୍ ଓଲଟି ଚାଲି) ଆପଣ...ଆପଣ ରେଖା ଚୋଧୁଛନ୍ତି??

(ଠିକ୍ ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବିଜୁଳୀ ଘଡ଼ଘଡ଼ିର
ପ୍ରକୋପ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ । ଝଡ଼ିର ଶବ୍ଦ ପ୍ରଭେ ।
ଲଣ୍ଠନର ଝାପସା ଆଲୁଅରେ ରମେଶର କଦାକାର ମୁହଁ
ଦେଖି ତମନ ଉଠିଛି ରେଖା)

ରେଖା ॥ ନା...!!!

ରମେଶ ॥ କଣ ହେଲା ? ଆପଣ ଏମିତି ଚିତ୍କାର କଲେ ଯେ ?

ରେଖା ॥ ଏ...ନା...ମାନେ...ମୁଁ...

ରମେଶ ॥ ଏମିତି ଅନ୍ଧାର ସହିତ ବେଶ୍ ଦିନ ହେଲା ମୁଁ ପରିଚିତ । ଏହେ
ଅନ୍ଧାରରେ ବି ଆପଣଙ୍କ ମୁହଁରେ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଝାଲ ମୁଁ ଶ୍ଵେତ
ଦେଖିପାରୁଛି । କ'ଣ ମୋ ବିଭୀଷଣ, କଦାକାର ମୁହଁଟା ଦେଖି
ଭୟ ପାଇଗଲେ ?

ରେଖା ॥ ନା...ନା...ସେକଥା ନୁହେଁ...

(ହଠାତ୍ ବଲ୍ ବ ଜଳିଛି)

ରମେଶ ॥ (ଲଣ୍ଠନ ଆଲୁଅ କମେଇ) ଆଉ ଭୟ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ ।
ଆଲୁଅର ପରିମାଣ ବଢ଼ିଛି । (Pause) ବସିବେଳେ ?

ରେଖା ॥ (ମୁହଁର ଝାଲ ପୋଛି ଏବଂ ଉପର ଶ୍ଵେତ ହୋଇ ଉଠି) ହଁ...ହଁ...
କାହିଁକି ନୁହେଁ । (ବସିଛି ।

ରମେଶ ॥ ମୋର ଏଇ ଝାଟିମାଟିର ନୁଆଁ ଶିଆ ଗୁଲଘରଟା ଖୋଜି ବାହାର
କରିବାକୁ ଖୁବ୍ କଷ୍ଟ ହେଇଥିବ ନିଶ୍ଚୟ...

ରେଖା ॥ ନା...କଷ୍ଟ ଆଉ କଣ ? ଲୋକଙ୍କୁ ପଚାରି ପଚାରି ଆସିଲ ।

ରମେଶ ॥ ହଁ । ଲୋକେ କହିଥିବେ, 'ଓ...ସେ ନାକଟା ଚନ୍ଦ୍ରରେ ଘର...
ସେଇ ଘୋଡ଼ା ଘରର ନଡ଼ାତକ ଉଲୁଗା ଯାଇଛି...ଭଜା
କାନ୍ଥଟାଏ ଅଛି...ଠିକ୍ ଘୋଡ଼ା ଘର ପାଖରେ ଗୁଲ୍ ଗୁଲ୍
ପଥାଏ କାମୁଡ଼ା କାମୁଡ଼ି ହଉଥିବେ...'

ରେଖା ॥ ଲୋକଙ୍କ କଥାକୁ ମତେ କ'ଣ ମିଳିବ ? ମୁଁ ଠିକ୍ ବୁଝେ...
କୋଉଠି ଚନ୍ଦ୍ରରେ ଆବାସ । ଘୋଡ଼ା ଘରର ଗୁଲପତେ

ଫେରିବି ଗୋଟାଏ ପବନ ମହକ ଥାଏ... ସୁଗନ୍ଧ ବାତାବରଣ
ଥାଏ... ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ରକରର ଘର । ଘର ତ ନୁହେଁ — ମନ୍ଦିର ।

ରମେଶ ॥ ରେଖା ଦେଖ !!!

ରେଖା ॥ ଦେଖ ? (ଶୁଷ୍କ ହସ ହସି) ଦେଖ ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ଵାଦର ବେଦ ।
ଭିନ୍ନ ବିଚିତ୍ର ପାଇଁ । ମୋ ନାଁ ପଛତ ଫେରିବି ଗୋଟାଏ ପବନ
ଶବ୍ଦ ଯୋଡ଼ିଦେଇ ମୋତେ ଲାଞ୍ଜିତ କରନ୍ତୁନି । ଖାଲି ରେଖା
କହିଲେ ତଳିବ । ଆପଣ ବି ନୁହେଁ... ଖାଲି ରୁମେ ।

ରମେଶ ॥ ରୁମେ ? ହଁ... ରୁମେ । (Pause) ମୁଁ ରୁମକୁ ଆଗରୁ ଜାଣେ
ରେଖା ।

ରେଖା ॥ (ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ) ମତେ... ମତେ ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ?

ରମେଶ ॥ ହଁ । ଗତ ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ଘ' ଘ' ଜଣ ଲୋକ ରୁମକୁ
ଉପହାର ଦେବା ପାଇଁ ମୋଠୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଖରଦ୍ କଟକାକୁ ଆସିଥିଲେ ।
କ'ଣ ତ ସେମାନଙ୍କ ନାଁ... ହଁ... ହଁ... ଜଣେ ବଜରଙ୍ଗଲୁ ଆଉ
ଜଣକ ବିମଳ ମହାନ୍ତି ।

ରେଖା ॥ ବଜରଙ୍ଗଲୁ । ମୋ ବାପାଙ୍କ ବୟସର । ବାପାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ।
ମୋ ଉପରେ ତା'ର କିନ୍ତୁ ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟି ।

ରମେଶ ॥ ଆଉ ସେ ବିମଳ ?

ରେଖା ॥ ବିମଳ । ସିଏ ମୋ ଦାବନ ଭୂଇଁରେ ଅପବ୍ୟାପ୍ତ ଏକ ପ୍ରଲୟଙ୍କର
ବନ୍ୟାରେ ଭସି ଆସିଥିବା ବିଷାକ୍ତ ଅଜଗର । ଅମାବାସ୍ୟା
ରାତ୍ରୀର ବଳମୃତ ପ୍ରହରରେ ମୁହଁମୁହଁ ହୋଇ ଯାଇଥିବା
ଭୟାନକ ଗୋଟାଏ ସ୍ଵପ୍ନର ବିସ୍ମୃତ । ରକ୍ଷା ହେଉନି... ଅଜଗର
ମତେ ଗୋଟାପଣେ ଗ୍ରାସିବା ପୁଞ୍ଜରୁ ଉଜାଣି ଯୋଡ଼ରେ ଅଜଗର
ବି ଦୂରେଇ ଯାଇଛି ।

ରମେଶ ॥ ଭଲପାଉଥିଲେ ବୋଧେ ?

ରେଖା ॥ 'ବର' ମୋ କୁମାରୀ ଜୀବନର ଗୋଟାଏ ଖସିତ ପାହୁଣ୍ଡ କୁହନ୍ତୁ ।
ସିଏ ମୋ ଅକସ୍ତ, ସ୍ଵଚ୍ଛ ହୃଦୟର ଏକ ବିକୃତ ପ୍ରେମଳୀନ ।
କଲେକ ଜୀବନର ଉଚ୍ଛ୍ଵସିତ ଆବେଗମୟ କଣୋଟି ପଥରରେ ସ୍ଫୁର
ପରଖିବା ଯେ ଦୁରୁହ ବ୍ୟାପାର ଏକଥା ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଜାଣିଲି ।

(Paus) ଭବୁଥିଲି ବମଳ ଗୋଟାଏ ମୋଧାବା ଗୁଡ଼ି, ସମାଜ-
ସେବା, ଭଦ୍ର, ଭଜବର୍ଣ୍ଣାୟ । ମତେ ସେ କହିଥିଲେ ସେ କାଳେ
ଜମିଦାର ପିତାର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ । କିନ୍ତୁ ଦିନେ ହଠାତ୍
ତା'ର ଦରଦ୍ର, ରୁଗ୍‌ରୁଗ୍‌ ବାପା ଆସି କହିଲେ...କହିଲେ...
ବମଳ ବିବାହ ।

ରମେଶ ॥ ହେ ଭଗବାନ ! ତା'ପରେ ?

ରେଣା ॥ ତା'ପରେ ଆଉ କ'ଣ ? ବମଳ ସହିତ ଦେଖାହେଲେ ପରେ ସ୍ୱସ୍ଥ
ଶୁଣେଇ ଦେଲି, ଯାହା ହେଲେ ସବୁ ସ୍ୱପ୍ନ ବୋଲି ଭବିଷ୍ୟ ।
ରେଣାକୁ ମୁଁ କି ଦିଅ...ଭୁଲିଯାଅ ତାକୁ ।

ରମେଶ ॥ ସେ ଓହ୍ଲଇ ଗଲେ ତୁମ ଜୀବନରୁ ?

ରେଣା ॥ ନା...ତା'ପରି ଅମଣିଷ, ପଶୁ କ'ଣ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ମାନସିକ ।
ଆମ ବିଗତ ସମ୍ପର୍କର ଆଲରେ ଏବେ ବି ସେ ମତେ ଚାହୁଁ ।
ମତେ ତ ଚାହୁଁ । ମୋର ଏଇ ତଥାକଥିତ ମାଟଲ ଶରୀରଟା
ଚାହୁଁ । (କାନ୍ଦୁ)

ରମେଶ ॥ ତୁମ ପାଇଁ ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ରେଣା ।

ରେଣା ॥ (ସଦନ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି) ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ରମେଶବାବୁ...ଅନ୍ତର
କବର ଖୋଲି ମୁଁ ମୋର ମୃତଦ୍ରାୟ ତନୁ ମନକୁ ଆଉ ଉଦ୍‌ବିଷତ
କରିବାକୁ ଚାହୁଁନା । ଯମା କରିବେ...ପ୍ରଥମ ଦେଖାରେ କହୁ
କହୁ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଥା କହିଦେଲି । ତେବେ ବିଶ୍ୱାସ
କରନ୍ତୁ...ଆପଣ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହା ପାଖରେ ମୁଁ
ମୋ ଜୀବନର ଏଇ ଦିଗଟାକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଲି ।

ରମେଶ ॥ ମୁଁ ବି ଖୁସି ଯେ ତୁମ ଜୀବନର କୌଣସି ଏକ ଦିଗରେ ମୁଁ ପ୍ରଥମ
ବ୍ୟକ୍ତି ।

ରେଣା ॥ (କଥା ବଦଳାଇ) ମୁଁ ଜାଣିନଥିଲି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚିନ୍ତକର ରମେଶଚନ୍ଦ୍ର
ଏଇଠି, ଏଇ ସହରରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ମୋ ହାତପାଥନ୍ୟରେ ରହନ୍ତି
ବୋଲି । କୌଣସି ଖବରକାଗଜ କିମ୍ବା ପତ୍ରିକାରୁ ବି
ଆପଣଙ୍କ ଠିକଣା ପାଇ ପାରିନଥିଲି । ଯୋଗକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନରେ

ଟଙ୍କା ହୋଇଥିବା ଆପଣଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ତଳେ ଆପଣଙ୍କ ଠିକଣା
ଦେଖି ଆପଣଙ୍କ ସହ ଦେଖା କରିବାକୁ ଚାଲି ଆସିଲି ।

ରମେଶ ॥ (ନମ୍ର ହସ୍ତ ଟିକିଏ ହସି) ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚନ୍ଦ୍ରକର ? ମୁଁ ତ ସାମାନ୍ୟ...
ସାଧାରଣ ।

ରେଖା ॥ କେବଳ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରୁବାକୁ ଆସିଥିଲି ରମେଶ
ବାବୁ ।

ରମେଶ ॥ ପ୍ରଶ୍ନ ? ପଚାର ।

ରେଖା ॥ ଆପଣଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରର ଦାମ୍ ମାତ୍ର ଦିନଦିନ ଟଙ୍କା ରଖିଛନ୍ତି ଆପଣ ?
ଏତେ ସ୍ଥଳ ମୂଲ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଜଳାକୁ ବିକ୍ରୀ କରି ଦେଉଛନ୍ତି
କାହିଁକି ? ଚନ୍ଦ୍ରକଳାର ଏକ ଚମତ କୃତକୁ ବ୍ୟବସାୟର
ମୋହର ଲାଗେଇ ପ୍ରଦର୍ଶନୀର ଟେବୁଲ୍‌ରେ ସଜେଇ ଦେଉଛନ୍ତି
ଆପଣ ?

ରମେଶ ॥ ପାର୍ଥୀବ ଜଗତର ନିଷ୍ଠୁର ପଦ୍ମକୁ ଭୁଲିତଳେ ଶେଯରେ ଶୋଇ-
ରହି ଅନୁଭବ କରୁଥିବେ ରେଖା । ତେନେ ବିଶ୍ୱାସ କର...
ପ୍ରଥମରେ ପାଇଁ ମୋ ଚନ୍ଦ୍ର ବିକ୍ରୀ କରିବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଇଛି ।
ତଥାପି ମୋ ପାଖରେ କୌଣସି ପୁରୁଷ ନାହିଁ ନିଜକୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ
କରିବା ପାଇଁ । ଉମା ଚାହୁଁ... (Pause) ମୋର ଅନୁମାନ
ଯଦି ଭୁଲ୍ ନୁହେଁ... ସେ ଚନ୍ଦ୍ରଟି...

ରେଖା ॥ ମୁଁ କଣି ସାରିଛି ।

ରମେଶ ॥ ଚନ୍ଦ୍ର ଉପରେ କିଛି ମତାମତ ଦେବନି ?

ରେଖା ॥ ଆପଣଙ୍କ ଭୂମିର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ସ୍ପର୍ଶ ମୋ ହୃଦୟରେ ତଡ଼ିବୁ ସୃଷ୍ଟି
କରେ । ଆପଣଙ୍କ ବହୁ ମୂଲ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରଟି ପ୍ରଦର୍ଶନୀରୁ କଣି ନେଇଛି—
‘ଆଶା’ । ବାସ୍ତବିକ, ନିହାତ ଜୀବନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର ଅଟେ ଆପଣ ।
ବିରାଟ ମରୁଭୂମିଟିଏ । ଖାଲି ଧୂ ଧୂ ବାଲି । ବିପ୍ଳବ ବାଲୁକା
ପ୍ରାନ୍ତରର ରଙ୍ଗ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ଦୂର ଆକାଶର
ରଙ୍ଗ ମାଲି ହୋଇ ଉଠିବ । ସେଇ ମାଲି ରଙ୍ଗ କ୍ଷମେ ତରଙ୍ଗାୟିତ
ତେର ପରି ପ୍ରତ୍ୟୟମାନ ହୋଇ ମାଲି ଜଳବିଶିଳ ଭ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି
କରୁବ । ସେଇ ମରୁଭୂମିରେ ଦଉଡ଼ୁ ଗୋଟିଏ ଭୂପାତ୍ର

ହରଣୀ । ଭାବି ମାଲ ଜଳରେ ଭୃଷା ନିବାରଣ କରିବ ।
(Pa se) ଆଶା । ଆଶା କେତେ ଭୟଙ୍କର ସତେ । ମରୀଚିକା...
ମରୀଚିକା.....

ରମେଶ ॥ ହଁ । ମରୀଚିକା...ଖାଲି ମରୀଚିକା । ଯୁଗ୍ମଯୁଗ୍ମର ଶୋଷ । ଅଖି
ସାମ୍ନାରେ ଅଖିଏ ସମୁଦ୍ର । କିନ୍ତୁ ସେଇ ଶୋଷ । ମରୀଚିକା !

ରେଖା ॥ ମୁଁ ତା'ହେଲେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ରମେଶବାବୁ । ଆପଣଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପାଇ ମୁଁ
ବିଚିତ । (P. use) ଏବେ ଏଇ ଭଙ୍ଗା ଜବନରେ ବାଙ୍କ ରହି-
ଯାଇଛି ଖାଲି ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ...ବିଶେଷକରି ଆପଣଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ
ଗଭୀର ଅସ୍ଥା... । ମୁଁ ଆସୁଛି...
(ସଫୁଲ୍ଲ ଓ ବିଜୁଳୀ ସାମୟିକ ଭାବେ ପ୍ରବଳ)

ରମେଶ ॥ ବର୍ଷାଟା ହେଇପାରେ...ଝଡ଼ିତ ଅନେକ ଚେତୁ ଉଠିଛି...

ରେଖା ॥ ବର୍ଷା ହେବା ଆଗରୁ ଗୁଲିଗଲେ ଭଲ । ଆସୁଛି ।

ରମେଶ ॥ ତୁମ ଠିକଣାଟା କହୁବ ?

ରେଖା ॥ ବାପାଙ୍କ ନାଁ । ଉପେନ୍ଦ୍ର ଚୌଧୁରୀ...ନୁଆବଜାରରେ ଯାହାକୁ
ପଚାରିଲେ କହିଦେବେ ।

ରମେଶ ॥ କେବେ କେମିତି ସୁନ୍ଦରା ଦେଖି ଅସୁଥିବ ।

ରେଖା ॥ ହଁ । ଆସୁଛି...ନମସ୍କାର ।

ରମେଶ ॥ ନମସ୍କାର ।

(ରେଖା ବାହାରକୁ ଗୁଲିଯାଇଛି । ସେ ଯିବା
ପରେ ପରେ ପୁଣି ଥରେ ବିଜୁଳୀ ବିଭ୍ରାନ୍ତ ସଞ୍ଚି ବଳ୍ବ
ଲିଭିଯାଇଛି । ଲଣ୍ଡନ ଆଲୁଅକୁ ତେଜି ଦେବାପାଇଁ
ଉମେଶ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେବେଳେ ହିଁ ମଞ୍ଚ ଅନ୍ଧାର)

(୫)

[ସମାଜ । ଗୋଟାଏ ଖାମ୍ରେ ଠିକଣା ଲେଖି
ଅଠା ଲଗେଇ ମାରିବା ପରେ ତୃପ୍ତିର ନିଶ୍ଚୟ ହସ ହସିବୁ
ରମେଶ]

ରମେଶ ॥ (ବଡ଼ ପାଟିରେ) ଭଗିଆ...ଭଗିଆ...

(ଭିତରୁ ଆସିବୁ ଭଗିଆ)

ଭଗିଆ ॥ ସତ୍ୟକୁ ଡାକୁଥିଲ ରମେଶାଇ । ସିଏ ନାହିଁ । କିଛି କହୁଥିଲ ?

ରମେଶ ॥ ସତ୍ୟକୁ ନୁହେଁରେ ବୋକା...ତତେ ଡାକୁଥିଲ । ଶୁଣ...ଏ
ଖାମ୍ ଟା ନେଇଯା । ନୂଆବଜାର ଯିବୁ । ସେଠି ପରୁଣକୁ ଉଠେନ୍ତୁ
, କୌଣସି ଘର କୋଉଟା । ସେ ଘରକୁ ଯାଇ ରେଖାଦେବୀକୁ
ତଳେଇ ପଠେଇ ଜାଙ୍କର ହାତରେ ଏଇଟା ଦେବୁ । ଏଡ଼େବଡ଼
ପାଟିରେ କହିଲି...ଶୁଭଲତ ?

ଭଗିଆ ॥ ହଁ...ହଁ...ଶୁଭଲ...ଦିଅ । ରେଖା ଭାଉଜକୁ ଦେବି ତ...
ସେକଥା କହୁନ... ।

ରମେଶ ॥ ଚୁପ୍ ! ଗଲୁ ନା ନାହିଁ ଏଠୁ ।

ଭଗିଆ ॥ ଗଲ ଗଲ ।

(ଖାମ୍ ଧରି ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ବାହାରକୁ ଚାଲି-
ଯାଇଛୁ ଭଗିଆ । ପରେ ପରେ ବାହାରୁ ଆସିବୁ
ସତ୍ୟ ।)

ସତ୍ୟ ॥ ଭଗିଆକୁ କୋଉଠି କି ପଠେଇଲ କି ରମେଶାଇ ? କ'ଣ ସବୁ
ମନକୁ ମନ ଘୋଷି ଘୋଷି ଯାଉଛି ।

ରମେଶ ॥ ହୁଁ...ପ୍ରଦର୍ଶନରେ ମୋର ଯୋଡ଼ି ରହିଛି। ଦିନିଦ୍ୱାର ଟଙ୍କାରେ
ବିକ୍ରି ହେଉଥିଲା...

ସଦୃଶ୍ୟ ॥ ଟଙ୍କା ହାତ ପଇଠ ହେଲା ?

ରମେଶ ॥ ସେଇ କଥା । ଯିଏ ଚନ୍ଦ୍ରା କଣିଥିଲେ ତାଙ୍କର ପାଖକୁ ତାଙ୍କ
ଟଙ୍କା ଭରିଆ ହାତରେ ଫେରେଇ ଦେଲି ।

ସଦା ॥ ମଲା ମଣିଷ...ଏ ଦୁର୍ଭାଗି ତମ ମୁଣ୍ଡରେ କିଏ ପୁରେଇଲା କହିଲା ?
ଭନସ୍ତକାର ଟଙ୍କା ! ...କ'ଣ ଦୁଇ ଗୁର ହେଇଛି ।

ରମେଶ ॥ ତୁ କୁଅଡ଼ୁ ବୁଝିବୁ ସଦିଆ...ଦିଗଦିଗ । ବାଟବଣା ବୋଇତ ମୋର ଏମିତି ଗୋଟାଏ କୁଳକୁ ମୁହେଁଇତି ଯୋଉଠି ଯିବି ବଢ଼ାଘରଟାଏ ମତେ ଅପେକ୍ଷା କରୁଛି । (Pause) ଛୁଡ଼ୁ... ଚନ୍ଦ୍ରା କରୁନି । କଲିକତାକୁ ମୋର ଗୋଟାଏ ଚନ୍ଦ୍ର ପଠେଇଛି... ଯଦି ଶାରଦାଙ୍କ କୃପାରୁ କିଛି ଗୋଟାଏ ଆର୍ଥିକ ପୁରସ୍କାର ମିଳିଯାଏ...ଆଉ ଥୋକେ ଦିନ ବଢ଼ିଯିବ ।

ସଦୃଶ ॥ କଏ କହୁଲୁ...କଏ ସେ ଚନ୍ଦ୍ର କଣିଥିଲୁ ।

ରମେଶ ॥ କାହିଁକି ? ତୁ ଯାଇ ତାଙ୍କଠାରୁ ପୁଣି ଟଙ୍କାଟା ମାଗି ଅଣିବୁ ନା
କ'ଣ ?

ଯଦିଆ ॥ ନାହିଁମ...ଏତେ ଅମଣିଷ ମୁଁ ହେଲି ? ମୁଁ ଭାଗ ସିଧାଣିଆ ନା...।
 (Pause) କ'ଣ ବଢ଼ାଘର ଫଢ଼ାଘର କହୁଲଣି...କିଏ ବା
 ରମେଶାଲ ?

ରମେଶ ॥ ରେଖା...ରେଖା ଚୌଧୁରୀ ।

ସଦୃଶ ॥ (ଚମକି) ଆସ...ରେଖା... ?

ଉମେଶ ॥ ଏମିତି ତମକି ପଡ଼ିଲୁ ଯେ... ଚହ୍ନି ତୁ ନା କ'ଣ ?

ଦେଖା ॥ ଏ...ନା...ନାଉ ନାଉ...ମୁଁ କାଉଁକି ଚଢ଼ୁବି । ମୁଁ ଯାଏଁ
ହାଣ୍ଡି ଡେଉଡ଼େ କଲେ କିଛି କାଲେ ମିଳିପାରେ ।

(୧୬୩୩ ଘର ଭିତରକୁ ଗୁଲିଯାଇଛି)

(ପରେ ପରେ ବାହାରୁ ଆସିବନ୍ତି: ବିମଳ ମହାନ୍ତି
ଓ ବଜରଙ୍ଗଲୁ)

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ଏଇ, ଏଇ ଯେଇ ଲୋକ ବିମଳବାବୁ । (ରମେଶକୁ ଦେଖେଇ)
ମତେ ସେଦିନ ଘରୁ ନିକାଲି ଦେଇଥିଲ । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ...ମତେ
ସ୍ବନିମାନ, ଅପମାନ କରି ଘଉଡ଼େଇ ଦେଇଥିଲ... ।

ବିମଳ ॥ ମତେ ଜୋରୁକରି ବାହାର କରିଦେଇ ନଥିଲେ ବି ତଡ଼ି
ଦେଇଥିଲା ଏକରକମ୍ ।

(ରମେଶ ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଭିତରକୁ ଚାଲିଯିବା-
ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିଛି)

ବିମଳ ॥ ଏ...ଏ ବାବୁ ।

ରମେଶ ॥ (ରହୁଯାଇ) ମତେ ତାକୁଚନ୍ତି ?

ବିମଳ ॥ କାନ୍ଥବାଡ଼ି ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାର ପାଗଲାମୀ ମୋର
ଅନ୍ତରଃ ନାହିଁ ।

ରମେଶ ॥ ମୋ ନାଁ ରମେଶ ।

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ହୁଁ...ରମା + ରଣ = ରମେଶ । ନାକ୍‌ଟା କହୁ...ନାକ୍‌ଟା
ଚିହ୍ନିକର...

ରମେଶ ॥ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ସହ କେମିତି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ହୁଏ—ଜାଣି-
ନାହାନ୍ତି ବୋଧେ ।

ବିମଳ ॥ ଭଦ୍ରଲୋକ ? କିଏ ଭଦ୍ରଲୋକ ? ତମେ ? ତମପରି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ
ଘରକୁ ଝିଅ କାହିଁକି ଆସନ୍ତି ? ।

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ଆସିବେନି ? ରାସିକ ଶିରୋମଣି ପରା ।

ରମେଶ ॥ ସଫର ହୋଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା କର । (ବିମଳକୁ) ଝିଅ ?

ବିମଳ ॥ ହୁଁ...ହୁଁ...ଝିଅ । ରେଣା ଚୌଧୁରୀ ଏଠିକି ଆସିନଥିଲ ?

ରମେଶ ॥ ଓ...କୁହୁଲି । ହୁଁ...ଆସିଥିଲେ । ଆପଣଙ୍କର କିଛି ଅସୁବିଧା
ହେଲା ?

ବିମଳ ॥ ମୋର ଅସୁବିଧା ନୁହେଁ, ତମର ହବ । (Pause) ରେଣୁ
ଚୌଧୁରୀ ମୋର ଶୀକାର...

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ମୋର ବି ଭାଗ ଅଛି...ହଁ...

ବିମଳ ॥ ତେଣୁ ତା' ଉପରେ କୌଣସି ରକମର ଲେଉଟ ରଖିଲେ ଏ
ବହୁ ଛୁଡ଼ି ଯିବାକୁ ହବ । ତୁମ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତି ତା'ର ଥିବା
ଦୁଃଖତାର କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଫାଇଦା ଯଦି ଉଠେକେବାକୁ
ତେଷ୍ଟା କର...ତା'ହେଲେ ନିଜ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ପରଦାନାରେ
ନିଜେ ଯନ୍ତ୍ରକ କରିଦେଇବ ବୋଲି ଭବିଷ୍ୟଦ ।

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ଭୟ କରୁଅଯିବ ।

ବିମଳ ॥ ଗୁଲ ବଜରଙ୍ଗଲଲ୍... ।

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ଗୁଲନ୍ତୁ ବିମଳ ବାବୁ ।

(ଦୁହେଁ କିଛି ବାଟ ଗଲପରେ ହଠାତ୍ ଅଟକି
ଯାଇଛି ବିମଳ । ବିମଳ ଅଟକିଯିବା ଦେଖି ବଜରଙ୍ଗ ବି
ଅଟକିଯାଇଛି)

ବିମଳ ॥ ନା...ନା ହେଲାନି । ଏଇ ନିଶ୍ଚୟ କେରଣି କି ଧମକେଇ ତମକେଇ
କ'ଣ କିଛି ଲାଭ ଅଛି । ଏଇଟା ମାରି ନୁହଁ କି ଗାରି ନୁହଁ ।
(ରମେଶକୁ) ଶୁଣ, ରେଣୁ ଯଦି ଅଛି କେବେ ଏଠିକି ଆସେ
ତା'ହେଲେ ତା'କୁ କହିଦେବ...ଏ ଘରେ ଯେହୁଁବା ପୁଅରୁ
ଯାତଟା ଅନ୍ଧାରୁଆ ତଳ ଦେଇ ତା'କୁ ଆସିବାକୁ ପଡ଼େ... । କିଛି
ବୁଝିଲ ? ହଁ ? ଯଦି ବୁଝିଲ ତା'ହେଲେ ତାକୁ ବି ବୁଝେଇ-
ଦେବାର କଷ୍ଟ କରିବ । (ବଜରଙ୍ଗକୁ) ଆସ...

ବଜରଙ୍ଗ ॥ ହେଲେ ମୁଁ ତ ବୁଝିପାରୁନି...ତମୁକ୍ରେ ଯଦି...

ବିମଳ ॥ ଆସ...ଯଦି ବୁଝେଇ ଦେଉଛି ।

(ବିମଳ ମହାନ୍ତି ଓ ବଜରଙ୍ଗଲଲ୍ ଗୁଲିଯାଉଛନ୍ତି)

(ସ୍ଥାଣୁ ପରି ଛୁଡ଼ା ହୋଇଛି ରମେଶ । ଭିତରୁ ଆସିଛି ଯଦିଆ)

ସଦିଆ ॥ ସବୁ ଶୁଣିବ ରମେଶାଈ...ଅମର ମା' ନାହିଁ ବୋଲି କଣ...ମା' ଶୀର ଖାଇବୁ...ହ୍ୟାପକୁ ଏଇଠି କୁକୁଡ଼ା ମୋଡ଼ିଲୁ ଭେଲିଆ ମୋଡ଼ି ଦେଇଥାନ୍ତି ସେ...କେମିତି ହେଇଗଲା ।

ରମେଶ ॥ ଆଉ ଆଉ...ଗରଜିଲ ମେଘ ବରଷେ ନାହିଁ...

ସଦିଆ ॥ ଅସୁ...ଅସୁଧର ରମେଶାଈ...ଆଉ ପଦାଟି ମୁଁ କହୁଛି... ଭୋକିଲ କୁକୁର କାମୁଡ଼େ ନାହିଁ...କେମିତି କହଲ ?

(ଉଭୟ ଚରଣ ନିଶ୍ଚିତ ଏକ ବିପଦକୁ ହସରେ ଉଡ଼େଇ ଦେଲେ-
ବେଳେ ହିଁ ମଞ୍ଚ ଅନ୍ଧାର)

(୭)

[ଦ୍ଵିପଦର । ପାଖାପାଖି ଚ'ଟା ଚୌକରେ ବସି
ଆଳାପରତ ରେଖା ଓ ରମେଶ]

ରେଖା ॥ ସବୁ ତ ଶୁଣ ଖାଇ ଆସିଥିଲୁ...ଜମା କଥା କହୁବନ ବୋଲି ।

ରମେଶ ॥ କ'ଣ ଏମିତି ଗାରି ମାଲଲୁପରି ଦୋଷ କରି ପକେଇଲି ଯେ...
(ବାହାରୁ ପାଟି କରି କରି ଆସିବ ସଦୃଶ)

ସଦୃଶ ॥ ରମେଶାଈ...ରମେଶାଈ...

(ହଠାତ୍ ରେଖାକୁ ଦେଖି ତମକି ପଡ଼ିବ ସେ ।
ରେଖା ମଧ୍ୟ ଅସ୍ପଷ୍ଟାଗିତଭାବେ ସଦୃଶର ପ୍ରବେଶରେ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଇଛି)

ରେଖା ॥ କରେ ତୁ...ଏଠି କ'ଣ କରୁଛୁ ?

ସଦୃଶ ॥ ମା...ମାନେ...ମୁଁ...ମୁଁ ତ...

ରମେଶ ॥ ଇଏ ପରା ସଦୃଶ । ରକ୍ତର ଭଲ ନହେଲେ ବି ଭଲଠୁ ବଳି ।
ମୋର ସାଙ୍ଗରେ ରହେ ।

ରେଖା ॥ ଆଜ୍ଞା...ଆଜ୍ଞା...ତୁ ତା'ହେଲେ ତୋର ଏଇ ଭାଇଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରଦ୍ଧା
ଉପରେ ହେଉନ...

ସଦୃଶ ॥ (ରେଖା ଗୋଡ଼ ଧରି) ରେଖାଦିଦ...ଗୋଡ଼ ଧରୁଛି...କହନ
...ଜମା କହନ ।

ରମେଶ ॥ କଥା କ'ଣ ? ମୁଁ ତ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନି ।

ରେଖା ॥ ନ କହୁବି କାହିଁକି ? ଆପଣଙ୍କର ଦେହ ମଝିରେ ଖୁବ୍
ଅସୁସ୍ଥ ଥିଲା ନା ? ପଇସାପତ୍ର ବି ବୋଧେ ଅଭାବ ଥିଲା । ସେହିକି-
ବେଳେ ଆପଣଙ୍କର ଚକିତ୍ରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ରୁଲେଇବା ପାଇଁ ଇଏ

ଗୋଟାଏ ଗୁଡ଼ାଖୁ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରଭୁର କରୁଥିଲା । ନାଚ ନାଚ,
ଗୀତ ଗାଇ, ଭାଷଣ ଦେଇ...

(ରେଖାର ଉପଶ୍ରେକ୍ତ ସମାପ୍ତ ସରିବାର କିଛି
ସମୟ ପୁର୍ବରୁ ସଦିଆ ମଞ୍ଚର ଗୋଟାଏ କୋଣକୁ ଚାଲି
ଯାଇଛି)

(ସଦିଆ ପାଇଁ ଏକ ବିଶେଷ ଆଲୋକର ବ୍ୟବସ୍ଥା
ହୁଏତ ଏଠାରେ କରାଯାଇପାରେ)

ସଦିଆ ॥ ଆସ କିଏ ଦର୍ଶିବ ହୋ ଉତ୍କଳ ମାତା ଗୁଡ଼ାଖୁ ।
ମଜାପାଏ ବୋଲି କେମିତି ନିଶ୍ଚିତେ ତାହାକୁ ।

ଭଜମାନେ, ଭଉଣୀମାନେ ଏ ଗୁଡ଼ାଖୁ ଦର୍ଶିଲେ ବରକୁ କନ୍ୟା
ହାଉଯାଉ ହେବେ ଓ କନ୍ୟାକୁ ବର ହାଉଯାଉ ହେବେ ।
ଦାନ୍ତ ଡାକ୍ତରମାନେ ଆଉ ଭୋଗୀ ନ ପାଇ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ
ଦେଇ ବସିବେ । ଏହାକୁ ସବୁଦିନ ସଞ୍ଜ ସକାଳେ ଦର୍ଶିଲେ
ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ୀମାନେ ନଈଆ, ଖସାନଡ଼ୁ, ଚଣାନଡ଼ୁ ବି କଡ଼ର
କଡ଼ର କାମୁଡ଼ି ପାରିବେ । ଏ ଗୁଡ଼ାଖୁ ଦର୍ଶିଲେ ପନ୍ଦର ଦିନରେ
ଥରେ ଝାଡ଼ାଫେର ଯାଉଥିବା ଲୋକର ଦୁଇଓଲି ତଳିବ
ହେବ ହଁ ହେବ । ମନେରଖ ଭଜମାନେ, ଉତ୍କଳ ମାତା
ଗୁଡ଼ାଖୁ...ନକଲି ପ୍ରତି ସାବଧାନ...

ଆସ କିଏ ଦର୍ଶିବ ହୋ ଉତ୍କଳ ମାତା ଗୁଡ଼ାଖୁ
ମଜାପାଏ ବୋଲି କେମିତି ନିଶ୍ଚିତେ ତାହାକୁ ।

(ସଦିଆର ଗୀତ ଜମଣୀ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ।
ବିଶେଷ ଆଲୋକର ଭୂମିକା ମଧ୍ୟ ଶେଷ ହୋଇଛି)

ରେଖା ॥ ମୁଁ ଆଉ ବାପା ସେଦିନ କାରୁରେ ଜଣଙ୍କ ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରଖି
କରିବାକୁ ଯାଉଥାଉ । ସ୍ତ୍ରୀ' ନାଚ ଦେଖିବାକୁ ଗୁଡ଼ାଏ ଲୋକ
ଗସ୍ତରେ ଭିଡ଼ କରୁଥିଲେ । ଗାଞ୍ଜି ଆସୁଛି ଦେଖି ଯିଏ ଯାହାର
ବାଟ ଛୁଡ଼ିଦେଲେ । ଲବ ଭୋଳାନାଥ ତ ଗୀତନାଚରେ ଭୋଳ
...କାରୁ ଆଗରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଲହୁଲୁହାଣ ହେଇଯାଇଥାଏ
ବିଚର...

ସତ୍ୟ ॥ ତା'ପରେ ରେଖାଦେବି ମତେ ତାଙ୍କ ହାତ୍ତାଗାଡ଼ିରେ ଡାକରଖାନା
ନେଇ ଉଷ୍ମପତର କରି ତାଙ୍କ ଘରକୁ ନେଇଗଲେ । କେତେ
ସେନେହ ଆଦର କଲେ...

ରେଖା ॥ ସତ୍ୟା କିନ୍ତୁ ଏତେ ଜୋରରେ ଆହୁତ ହୋଇ ବି ଗୋଟାଏ
କଥା କହିଥାଏ...ମୋ ଭାଇ ଦେହ କେମିତି ଭଲ ହେବ...ମୋ
ଭାଇ ଦେହ କେମିତି ଭଲ ହବ ।

ରମେଶ ॥ ସତ୍ୟା...ମୋ ପାଇଁ ଏତେ କଷ୍ଟ କରିବ...ମତେ ଟିକିଏ ଖବର
ବ ଦେଲୁନି...ଏତେ ପରୁରଲି କିନ୍ତୁ କହିଲୁନି...

ସତ୍ୟା ॥ କି କଷ୍ଟ କରିବ ରମେଶାଜ...? ମୋ ବାପା ଯୋଉଦିନ ମଲେ
ମୋ ବଡ଼ଭାଇକୁ କହିଲେ, “ଆରେ ବାପା, ସତ୍ୟାଟା କେମ୍ପା-
ଟାଏ, କିନ୍ତୁ ତ କାମଦାମ କରି ପେଟ ପୋଷିପାରିବନି । ତା'ର
ଦେଖାଗୁଡ଼ି କରିବୁ । ମୁଁ ତ ଚାଲିଲି...ସତ୍ୟା ତତେ ଲାଗିଲା ।”
ଭାବିଥିଲି ବଡ଼ଭାଇ ବାପାଙ୍କ କଥା ରଖିବ । ନାହିଁ...ସବୁଦିନ
ନିଷ୍ଠୁର ମାଡ଼ମାଲଲ...କେମ୍ପା କେମ୍ପା କହି ମତେ ହସ୍ତମାନ
କଲା । ଦିନେ ଖାଇ ବସିବି ମୋ ପଖାଲ କଂପାକୁ ଗୋଇଠା
ମାଲଲ । ଆଜମାକୁ ବହୁତ ବାଧୁଲ ବୋଲି ଘରଭିତ୍ତି
ପଲେଇ ଆଇଲି, ଅନାଥଙ୍କ ଭେଲିଆ ବୁଲିବୁଲି ଶେଷରେ
ରମେଶାଜ ପାଖରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଲି । ରେଖାଦେବି, ରମେଶାଜ
ମତେ ଖାଲି ବଡ଼ଭାଇର ନୁହଁ...ବାପାର ସେନେହ ବି
ଦେଇଛନ୍ତି । ଆଉ ତାଙ୍କର ପାଇଁ ଦେହରୁ ଟିକିଏ ରକତ
ଝରଣଲା ଯେ ମନ ଉଠା କରିବ ?

ରମେଶ ॥ ପୁଣି କାହିଁଲୁ ? ମୋ ସୁନାଟା ପରୁ...ଭାଇଟା ପରୁ...
ମୁହଁହାତ ଧୋଇ ଆସିବୁ...ରେଖାଦେବିଙ୍କୁ ତୋର ଗୁ ଟିକିଏ
ଦେବୁନି ?

ସତ୍ୟା ॥ (ଲୁହପୋଛି) ଦେବି ଯେ... । (ବଡ଼ପାଟିରେ) ଭଗିଆ...ଏ
ଭଗିଆ... ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଲାଗାତ...

(ସତ୍ୟା ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି)

ରେଖା ॥ ଅପାଠୁଆ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଏମିତି ରହୁଟିଏ ମିଳିବା ସତରେ
ଭାଷା ମୁଣ୍ଡିଲୁ ।

ରମେଶ ॥ ଭୁଲ୍ କହିଲ ରେଣା । ଅପାଠ୍ୟ, ଅସିଦ୍ଧି ଲୋକଙ୍କ ଭିତରୁ
ହୁଁ ଏମିତି ରହୁ ମିଳିବା ସମ୍ଭବ ।

ରେଣା ॥ ଉଁ...ହଁ, ସତକଥା ।

(ଦୁହେଁ ସାମାନ୍ୟ ହସି ଉଠିଛନ୍ତି)

ରେଣା ॥ ହଁ...ମୁଁ କ'ଣ କହୁଥିଲି...ତେ ପାଇଁ ମୁଁ ଦେଖୁଥିବା ତନୁତନାର
ଟଙ୍କାର ଚେକ୍‌ଟା କାହିଁକି ଫେରେଇ ଦେଲେ ?

ରମେଶ ॥ ଫେରେଇବନି ? ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ବୋଧେ ମୋ ହସକୁ ପଡ଼ି-
ପାରିଲା ପରି ମଣିଷଟିଏ ପାଇବ । ସାମାନ୍ୟ ତନୁତନାର ଟଙ୍କା
ପାଇଁ ମୁଁ ମୋ ବହୁ ଇସ୍ତିତ ମଣିଷର ମୂଲ୍ୟ କାହିଁକି କମେଇବ ?

ରେଣା ॥ କୌଣସି ଦାମ୍ ନ ଦେଇ ତପଟା ନେଲେ ମୋ ଅହଂକୁ ଆଘାତ
ହୁଏ । କୁହନ୍ତୁ କଣ ନେବେ ?

ରମେଶ ॥ କଣ ନେବି...କିନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ରେଣା ॥ ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଏମିତି ଛୁଡ଼ିବି...କୁହନ୍ତୁନା...

ରମେଶ ॥ ଦେବ...ଦେଇପାରିବ ?

ରେଣା ॥ ପଶ୍ଚାତ୍ତା ପ୍ରାର୍ଥନାୟ ।

ରମେଶ ॥ ତୁମର ବହୁମୂଲ୍ୟ ଯମୟରୁ କିନ୍ତୁ ଦେଇ ମୋ ପାଇଁ ମତେଲିଙ୍ଗ
କରିପାରିବ ? କେବଳ ଅରକ ପାଇଁ...ତା' ପୁଣି ମୋ ପାଇଁ ।

ରେଣା ॥ ମତେଲିଙ୍ଗ ? ମୋ ଛବି ଆଜି କ'ଣ ପାଇବେ ଆପଣ ? ମୁଁ ଏମିତି
ଦେଖିବାକୁ କ'ଣ କି ?

ରମେଶ ॥ କମ୍ପୁର ମୃଗ ? ଶୁଣିନା ? ମୁଁ ତୁମକୁ ଗୁହେଁ ରେଣା...ତୁମେ
ଦେଖୁଥିବା ଆଜନାକୁ ଅହଂକାର କରେ । କୁହ...ତୁମ ଚିତ୍ତଟିଏ
ଆଜିକାର ଖୁସିରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବ ମତେ ?

ରେଣା ॥ କିନ୍ତୁ...ଗୁଡ଼ାଏ ସମୟ ଲାଗିବ...ମୁଁ

ରମେଶ ॥ ନା...ଆଜି ଖାଲି ସ୍ମେରଟା କରିଦେବି । ଆଉ କେବେ ବସି...

ରେଣା ॥ ବେଗ୍ ଡେବେ...

(ରମେଶ ରେଖାକୁ ବସିବା ପାଇଁ ବେଅଟିଏ
ଦେଇ କଲ୍‌ଲର କାନଭାସ୍ ବଦଳାଇଛି । ପରେ ପରେ
ନିଜର ଗୁହୁଡ଼ା ମୁଖାବଳ ରେଖାର ମୁହଁକୁ ଏପଟ ଯେପଟ
କରିଚି । ରେଖା ହସ୍ତୁଛି)

ରମେଶ ॥ ଏମିତି ହସିଲେ ହେବ ? ଶୁଣ...ଗୋଟାଏ ଏକ୍ସପ୍ରେସନ୍...
ମାନେ...ଆଖିରେ ଗୋଟାଏ ଦାଢ଼ି ଦାଢ଼ିର ଝଲକ...ଯେମିତି
...ଆଉ କାହାରି ଜୀବନ ତୁମର ଏଇ ମାଲ ମାଲ ଆଖି ଦ'ଟାରେ
ଝୁଲିରହିଛି...

ରେଖା ॥ ମୁଁ ଏତେ କଥା ବୁଝେନି ବାବା...ଏଇ...ଏମିତି ବସୁଛି...ଦେଖ
ଚଳିବ ?

ରମେଶ ॥ ତୁମ ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ଯୋଉ ଭାବ ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ ବି ପ୍ରେରଣା ହିଁ
ଝରୁଛି ।

ରେଖା ॥ କିଛି କହିଲ ?

ରମେଶ ॥ ଏ...ନା...ଠିକ୍ ଯେମିତି...ବସିଥାଅ...ହଲିବନି...

(ରମେଶ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ସ୍କେର୍ ଆଜିଚି । କିଛି ସମୟ
ପରେ ଗୁ ଲାସ୍ ନେଇ ଭିତରୁ ଆସିଚି ସଜିଆ । ଏ ଚନ୍ଦ୍ର
ଅଙ୍କାଅଙ୍କି ଦେଖି ସେ ଅର୍ଥସୂକ୍ଷ୍ମ ହସ ହସିଛି)

ସଜିଆ ॥ ଗୁ'ଟା କାକର ହୋଇଯିବ ମ...

ରେଖା ॥ ଦେ, ଦେ...ପାଟିଟା ଶୁଖିଗଲାଣି ।

ରମେଶ ॥ ଆରେରେ...ଉଠି ପଡ଼ିଲ ଯେ...ସ୍କେର୍ ଟା ଆଉ ଟିକିଏ ବାକି
ରହିଗଲା...

ରେଖା ॥ (ସଜିଆ ହାତରୁ ଗୁ ନେଇ) ଆପଣ ତ ଚନ୍ଦ୍ରକର । ବାକି
କେଇଟା ଗାର କଲ୍‌ଜନା କରି ଟାଣି ପାରିବେନି ? ଏତେ ପରିଚୟ
ପରେ ବି ମୋର ଅନୁପକ୍ଷ୍ପିତିରେ ମୋ ଚେହେରାଟା ହୃଦୟରେ
ବସେଇ ପାରିବେନି ?

ସଜିଆ ॥ ଈ...ପାରିବେନି ନାହିଁ କରିବେ । କାଲି ରାତିରେ ପା...ତମ ଆଖି
ଫେମିତି...ତମ ନାକ ଫେମିତି...ତମ କେଶ ଫେମିତି...ଏଇ
ସବୁ କଥା ଅମରଦୃଷ୍ଟି ଅଗରେ ବର୍ଷାଶୁଆଁଲେ ।

ରମେଶ ॥ (ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ) ସତଥା ।

(ଯଥା ହସି ହସି ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି)

ରେଖା ॥ ମୁଁ କି ତାହେଲେ ଆସୁଛି ।

ରମେଶ ॥ ଚାଲିଯିବ ? ଏତେ ଶୀଘ୍ର...

ରେଖା ॥ ବାପା ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଥିବେ...ଆଉ ହିଁ...ଆସନ୍ତା ଅଠଇଶ
ତାରିଖରେ ମୋ ଜନ୍ମଦିନ । ନିଶ୍ଚୟ...ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବେ ।
ସତଥା ଭଗିଆକୁ କି ଆଣିବେ ।

ରମେଶ ॥ ଜନ୍ମଦିନ । କି ଉପହାର ଦେଇପାରିବି ଯେ ଏତେ ବର୍ଷାଦି
ସମାବେଶରେ ଦାଖଲ ହେବ ?

ରେଖା ॥ ସାଦା କାଗଜରେ ଦିଆଁଟା ଗାର ପକେଇ ଉପହାର କରି ତୋଳି-
ଦେଲେ ବୋଧେ ସେଇ ହେବ ମୋ ଜନ୍ମଦିନର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉପହାର ।

ରମେଶ ॥ ବେଶ୍ ତେବେ ତୁମର ଚନ୍ଦ୍ର ତୁମର ହାତରେ ତୋଳିଦେବି ।

ରେଖା ॥ ସେଇଟା ତ କେବଳ ଆପଣଙ୍କ ଲାଗି ?

ରମେଶ ॥ ଭୁଲ୍ କହୁଥିଲି । ତୁମ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜି ବା ପାଇଁ ତୁଳୀ, ରଜା, କାନନ୍ଦସ୍
ଇତ୍ୟାଦି କି ଦରକାର ? ତୁମ ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଁ ଆଜି ଯାଉଛି
ରେଖା... । ସାଦା କାନନ୍ଦସ୍ରେ ପ୍ରଥମ ଚନ୍ଦ୍ର—ତୁମେ । ମୋ
ହାତର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ରେଖାରେ ରେଖା ହିଁ ରେଖା ।

ରେଖା ॥ କ'ଣ ଯେ ଆପଣ କୁହନ୍ତି । ଆସୁଛି...ଜନ୍ମଦିନକୁ ଆସିବେ ନିଶ୍ଚୟ
...ନ ଆସିଲେ କଥା ହେବନି ଜମା...ନମସ୍କାର...

(ରେଖା ଚାଲିଯାଇଛି । ରେଖା ଯିବା ପୂର୍ବରୁ
ହିଁ ଭିତରୁ ଆସି ତୁ ପରସ୍ପର ଛୁଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି ସତଥା ଓ
ଭଗିଆ)

ସତଥା }
ଭଗିଆ } (କାର୍ତ୍ତିନ କରି କରି)

ହରେ କୃଷ୍ଣ ହରେ କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ ହରେ ହରେ
 ରେଖାଦେବ ରମେଶାଇ ଜୋଡ଼ି ବାହା ବାହାରେ ।

(ରମେଶ କୃଷ୍ଣ ମ ଡୋଧ ପ୍ରକାଶ କରି
 ଏମାନଙ୍କୁ ମାରି ଗୋଡ଼େଇଛୁ । ସତ୍ୟ ଓ ଭବିଷ୍ୟ ମଞ୍ଜୁଧାରୀ
 ଏପଟ ସେପଟ ହୋଇ ରମେଶ ସହିତ ଲୁଚକାଳି ଖେଳ
 ଖେଳୁ ଖେଳୁ ମଞ୍ଜୁ ଅନ୍ଧାର)

[ସମୟ ରାତି । ପକ୍ଷୀଟିଏର ଚନ୍ଦ୍ର ଆକୃତି ରମେଶ ।
ମଞ୍ଚର ଯେ କୋଣେ ସ୍ଥାନରେ ବସି ସତେ ଭାଗିଆ
ଭୁଇଁରେ ଛକ କାଟି ବାଦଲେଲି ଖେଳ ଖେଳିବାରେ
ବ୍ୟସ୍ତ । ମଝିରେ ମଝିରେ ‘ଏଇ ମୋ ବାଦଲ,’ ‘ଏଇ
ଯାଉ ପଡ଼ିଲୁ’ ‘ମଲ୍ଲୁ ଏଥର କାଲୁ,’ ‘ସନ୍ତୁଳ ଏଥର କେମା’
ଇତ୍ୟାଦି ପାଟି କରୁଛନ୍ତି ଯେମାନେ । ରମେଶର
ଏକାଗ୍ରତାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଯେମିତି]

ରମେଶ ॥ ତୁମ ଦ’ଟାଙ୍କର କିଛି କାମଚାମ ନାହିଁକି ଆଜି । ପଳାଅ ଏଠୁ...
ପାଟିରୁଣ୍ଡ କର ମୁଣ୍ଡ ବଗାଡ଼ ଦେଉଛନ୍ତି ଦ’ଟା ଯାକ...

ସତ୍ୟା ॥ ପାଟି ନ କରି ଖେଳୁଛୁ ତାହେଲେ ।

ରମେଶ ॥ ମନା କଲୁ ପରା ।

(ସତ୍ୟା ଭାଗିଆ ଆଉ ପ୍ରତ୍ୟାଦି ନକରି ଚାଲି
ଯାଇଛନ୍ତି । ସୂର୍ଯ୍ୟରେ ତା’ ଚନ୍ଦ୍ର ଜଗତକୁ ଫେରିଯାଇଛି
ରମେଶ । କିଛି ସମୟ ପରେ ବାହାରୁ ଆସିଛନ୍ତି ରେଣୁ
ଓ ତାଙ୍କର ସଖୀନ୍ତ୍ର ଦାସ । ପ୍ରଶାନ୍ତ, ବଳିଷ୍ଠ, ସୁନ୍ଦର ।
ପଚଶ ବର୍ଷର ଯୁବକ । ପ୍ରଶାନ୍ତ କାନ୍ଧରେ ଭରସା
ସାମାନ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠେଷ୍ଠ ଆସିଛୁ ରେଣୁ । କପାଳରେ
ସଦ୍ୟ ଯତ୍ନେ । ସାମାନ୍ୟ ରକ୍ତସ୍ରାବ ବି ହୋଇଛି)

ରେଣୁ ॥ ଏଇଟା ପସିକ ଚନ୍ଦ୍ରକଳ ରମେଶ ତମ୍ଭ ଦାସଙ୍କ ଘର ।
(ରମେଶକୁ) ରମେଶ ବାବୁ...

ରମେଶ ॥ (ଚନ୍ଦ୍ର ଆଜି ବା ବନ୍ଦ କରି) ଆରେ...ତମେ ଏଇ ଅବେଳାରେ ।

ରେଖା ॥ ଏଇ ହେଉଚନ୍ତୁ ଶିଳ୍ପୀ ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ମୁଁ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଦାସ ।

ରେଖା ॥ ବିଦେଶରୁ ଏଇ ଅଲ୍ଲ ଦିନ ତଳେ ଡାକ୍ରସ ପଡ଼ି ଆସିଚନ୍ତୁ ।

ରମେଶ ॥ ରେଖା...ତୁମ କପାଳରେ ଏଇ କଟା ଦାଢ଼...ରକ୍ତ...କଣ
ହେଉଛି...କଣ ହେଉଛି ରେଖା ?

ରେଖା ॥ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରୁ ଅଲ୍ଲକେ ରକ୍ଷା ପାଇଗଲି ରମେଶ ବାବୁ ।
ଡାକ୍ରର ପ୍ରଶାନ୍ତ ନଥିଲେ କ'ଣ ସେ ହୋଇଥାନ୍ତା, ଆଜି...

ରମେଶ ॥ କ'ଣ ହେଉଛି ଖୋଲିକ କୁହ ରେଖା...ମୁଁ କିଛି ବୁଝି
ପାରୁନି ।

ରେଖା ॥ ଆଜି ଯନ୍ତ୍ରବେଳେ କେଜାଣି କାହିଁକି ନିହାତି ଏକୁଟିଆ ଲାଗିଲା...
ରକ୍ତସାହିବ ଧର ଆପଣଙ୍କ ଦରଆଡ଼େ ବାହାର ପଡ଼ିଲି ।
ଗୋଟାଏ ଅନ୍ଧାରୁଆ ଗଳିରେ ଦିନଶ ଲୋକ ମୋ ଉପରେ
କୁଦପଡ଼ି ମୋ ପାଟିରେ ଲୁଗା ଭିଡ଼ିଦେଲେ । ରକ୍ତସାବାଳକୁ
ମାରି ମାରି ଅତେଜ କରିଦେଇ ସେମାନେ ମୋ ହୃଦୟ ବଳାକାର
କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲବେଳେ...

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ମୁଁ ମୋ କାରରେ ସେଇବାଟ ଦେଇ ଠିକ୍ ସେଉଁକିବେଳେ ପାସ୍
କରୁଥିଲି । କାରର ଉତ୍ତଳ ହେଉଲାଲଟିରେ ରେଖାଦେବୀଙ୍କ
ବର୍ଣ୍ଣିତ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ମୋ ହୃଦୟ ଖୋସ ଏବଂ ଘୃଣାରେ ଅର
ଉଠିଲା । ଗାଡ଼ିର ହେଉଲାଲଟି ନ ଲାଗି ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇ ମୁଁ
ବାହାରକୁ ଆସିଲି ।

ରେଖା ॥ ଡାକ୍ରର ପ୍ରଶାନ୍ତଙ୍କ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆକ୍ରମଣକୁ ପ୍ରତିହତ କରିନପାରି ସେଇ
ଜାନ୍ତୁଆର ଦି'ଟା ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ଧସାଧସି ବେଳେ ସମିନାଲ୍‌ମାନଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଦାଢ଼ି ଖସି-
ପଡ଼ିଲା ।

ରେଖା ॥ ନକଲି ଦାଢ଼ିରୁ ଆବରଣ ତଳୁ କାହାକୁ ଆବିଷ୍କାର କଲି ଜାଣନ୍ତି
ରମେଶ ବାବୁ । ବିମଳ ଆଉ ସେଇ ପଶୁ—

ରମେଶ ॥ ବଜରଙ୍ଗ । ହବୁ ଭୁଲ୍ ମୋର ରେଖା । ତମ ପ୍ରତି ଦିନେ ସେମିତି
ବ୍ୟବହାର କରିବେ ବୋଲି ବିମଳ ଓ ବଜରଙ୍ଗ ମତେ ଧମକ
ଦେଇଯାଇଥିଲେ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ କଥାକୁ ହେୟୁଜ୍ଞାନ କରି...

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ଛୁଡ଼ନ୍ତୁ... ଯାହା ହେବା କଥା ହେଇ ଯାଗିଛି । ସେଇ ପଶୁ
ଦି'ଟାକୁ ପୋଲିସ ଜମା ବି ଦେଇଆସିଛି । ଆଉ ଭୟ କରିବାର
କିଛି ନାହିଁ ।

ରେଖା ॥ (ଅପଲକ ନୟନରେ ପ୍ରଶାନ୍ତକୁ ଦେଖି) ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ଅଦ୍ଵିତ ଆଜି
ସ୍ଵଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିଲି—ପ୍ରଶାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ରୂପରେ ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ଛୁଡ଼ନ୍ତୁ... ବାଜେ ପ୍ରଶଂସା କରି କିଛି ଲଭ ନାହିଁ । ଚାଲନ୍ତୁ...
ଆପଣଙ୍କ ଇନଜିନ୍‌ରେ ଫାଷ୍ଟ୍‌ସ୍ପାଉଁ ଦେଇଦେବ । ତା'ପରେ
ମୁଁ ମୋର ଚାଲିଯିବି ।

ରମେଶ ॥ ରହନ୍ତୁ... ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁନି । ମୁଁ କନା ଖଣ୍ଡେ ପୋଡ଼ି ଆଣ୍ଟି ।
ପୋଡ଼ି କନାର ପାର୍ଶ୍ଵ ଲଗେଇ ଦେଲେ କ୍ଷତ ଝୁବ ଶୀଘ୍ର
ଶୁଖିଯାଏ କୁଆଡ଼େ ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ନୋ... ଅଂଙ୍କ୍ସ୍ । ମୁଁ ଆଉ ଆଉ ଆପଣଙ୍କର ସେ କଷ୍ଟ କରିବା
ଦରକାର ନାହିଁ । ତା' ଛଡ଼ା ଏହାକୁ କରିବାକୁ ମୋ ପାଖରେ
ସମୟ ବି ନାହିଁ । ଖାଲି ରେଖା କହିଲେ ବୋଲି ତାଙ୍କ ସହିତ
ଚାଲି ଆସିଲି । ଅସନ୍ନ ରେଖାଦେବୀ...

ରେଖା ॥ ଚାଲନ୍ତୁ । ଆଜ୍ଞା ରମେଶ ବାବୁ... ଆପଣ ମୋ ଘରକୁ ନ ଆସି
ଖାଲି ମୋ ଚନ୍ଦିଆ ହଜିଆ ଭଗିଆ ହାତରେ ପଠେଇଦେଲେ
କାହିଁକି ?

ରମେଶ ॥ ମୋ ଅନୁପକ୍ଷିତ ରୂପ ଜନ୍ମଦିନ ଝୁପିରେ ଯଦି କିଛି ବ୍ୟାଘାତ
ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ... ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ।

ରେଖା ॥ (କାନଭସ୍ ଦେଖି) ନୁଆ ଚନ୍ଦିବି ଆଜିଛନ୍ତି ବୋଧେ ? ଇ'ମା !
କେତେ ସୁନ୍ଦର ହେଇଛି । ତାଙ୍କର ପ୍ରଶାନ୍ତ, ଆସନ୍ତୁ ନା ଦେଖିବେ
...କେତେ ସୁନ୍ଦର ହେଇଛି । ଏ ହଲଦୀବସନ୍ତ ପକ୍ଷୀଟା...

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ (ଇଳଲ୍ ପାଖକୁ ଯାଇ) ସତରେ... ମାର୍ଜିଲସ୍... ବିଉଟିଫୁଲ୍... ।
କୌଣସି ଜବନ୍ନ ଚଢ଼େଇ ବି ମୋ ଆଖିକୁ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶିବି
ଆଜିଯାଏ ।

ରେଖା ॥ (ଦୃଶ୍ୟରେ) ଇସ୍...ଏ କଣ ? ହଳଦୀବସନ୍ତ ପାଖରେ ଏ
କଦାକାର ଚଢ଼େଇ । ସେଥିରେ ପୁଣି ଅଣ୍ଟାରୁ ଅଧେ ନାହିଁ...
ରଙ୍ଗଟା କି ଅସନା...! ହଳଦୀବସନ୍ତ ଆଉ ଏ ଚଢ଼େଇ ଭିତରେ
ସ୍ୱର୍ଗ ମଣ୍ଡିତ ଡ଼ାକ ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ଯେଉଁ ଚୁଲୀରେ ଏ ହଳଦୀବସନ୍ତଟି ଅଜ୍ଞା ହେଇଛି...ସେଇ
ଚୁଲୀରେ ଏତେ କୁର୍ତ୍ତିକ ଚଢ଼େଇଟିଏ ହେଲା କିପରି ? ଚିଏଲ
...ସେଲ୍‌ଫ କନଟ୍ରାଡ଼କ୍ସ...

ରେଖା ॥ ସତ କହନ୍ତୁ ରମେଶ ବାବୁ...ଏମିତି ଉଭଟ ଚଢ଼େଇଟିଏ ଏଠି
କାହିଁକି ବସେଇଲେ ?

ରମେଶ ॥ ମୋ ଚନ୍ଦ୍ର...ବିଶେଷ କରି ଏଇ ଚନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ମୁଁ କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟା
ଦେଇପାରିବିନି ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ପ୍ରକୃତରେ ରମେଶ ବାବୁ ହଳଦୀବସନ୍ତ ପାଖରେ ସେ କଦାକାର
ଚଢ଼େଇଟା ଖୁବ୍ ଅସୁନ୍ଦର, ଅସ୍ୱାଭାବିକ ମନେ ହେଉଛି । ତା’
ଭିତରେ ଯଦି ବିଶେଷ କଳାତ୍ମକ ଭାବ କିଛି ଲୁଚି ରହିଥାଏ ତାହେଲେ
ଆମ ପରି ଲେ-ମେନ୍ ସେସବୁର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିପାରିବେନି ।
ତେବେ ସିମ୍ପ୍ଲି ଉଆନ୍‌ସ ଆଇ କେନ୍ ନିଟ୍ ଟଲରେଟ୍ ଇଟ୍ ।
ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା, ବଙ୍କା ବଙ୍କା ଆଇ...ଗୋଜା ଗୋଜା ହାତ
ଗୋଡ଼...ସିଲ୍‌ପଟ ନାକ...ଆଗୁଡ଼ା ଖାଗୁଡ଼ା ମୁହଁ...ସତରେ
ଭଗ୍ନଚଞ୍ଚୁ କାକ... (ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ହସିବୁ)

ରମେଶ ॥ (ସମୁଦାୟ ଭାବରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବୁ) ରେଖା...ଏ ସୁନ୍ଦର ଚଢ଼େଇଟି
ପାଖରେ ଏଇ କଦାକାର କାକ ପକ୍ଷୀଟି ବସିଲେ ସତରେ କଣ
ଭଲ ଦିଶିବନି ?

ରେଖା ॥ ନା । ବରଂ ତା ପାଖକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ହଳଦୀବସନ୍ତ ବସେଇ
ଦିଅନ୍ତୁ । ଖୁବ୍ ଭଲ ଦିଶିବ...ନା କଣ ଡ଼ାକ ?

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ଇଉନିକ୍ ସଜେସନ୍...ଇଟ୍ ଉଇଲ୍ ବି ଏ ଗୁଡ୍ ମେନ୍...

ରମେଶ ॥ ଏ ଭଗ୍ନଚଞ୍ଚୁ କାକକୁ ଏଠୁ ଉଠେଇଦେଲେ ତା ପାଖରେ ଯେ
ଆଦାତ ଲାଗିବ !

ରେଖା ॥ ଭଗ୍ନଚକ୍ଷୁ କାକକୁ ଏଠୁ ଉଠେଇ ନଦେଲେ ହଳଦୀବଂଶ
ମନରେ ଅବଶୋଷ ରହିଯିବ ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ତା'ଛଡ଼ା...ଚଢ଼େଇ ତ ଚଢ଼େଇ...ପୁଣି କଦାକାର କୁଣ୍ଡିତ
ଭଗ୍ନଚକ୍ଷୁ କାକ...ତାର ହୃଦୟ ବୋଲି କ'ଣ କିଛି ଅଛି ଯେ
ତା' ପ୍ରାଣରେ କଷ୍ଟ ହେବ ।

ରମେଶ ॥ ହଁ ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି । ଭଗ୍ନଚକ୍ଷୁ କାକ...ତା'ର ପୁଣି ଗୋଟାଏ
ହୃଦୟ ! ତା'ର ପୁଣି ଗୋଟାଏ ଅଭିମାନ !! ଠିକ୍ ଅଛି ରେଖା...
ଏ ଅସୁନ୍ଦର ଚଢ଼େଇକୁ ଏଠୁ ଉଠେଇଦେଇ ଆଉ ଗୋଟାଏ
ପୁନ୍ଦର, ଡଉଲଡାଉଲ ହଳଦୀବଂଶ ପକ୍ଷୀ ସେଇଠି ବସେଇ-
ଦେବ । ଏଥର ହେଲା ତ ?

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ଦେହ ଲଜ୍ଜା ଏ ଶ୍ଳୋଟିର ଆର୍ତ୍ତିଷ୍ଟ...ଆଇ ଲଜ୍ଜା କହି...ଆଇ
ଲଜ୍ଜା କହି ।

ରେଖା ॥ ଯିବା ପରା...କେତେ ଡେରି ହେଲଣି...

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ (ସାମାନ୍ୟ ହସି) ମୁଁ ଡେରି କରୁଛି ନା ଆପଣ ଡେରି
କରୁଛନ୍ତି ।

ରମେଶ ॥ ଗୋଡ଼ରେ ଅଘାତ ଲାଗିବ ବୋଧେ...କେମିତି ଯିବ...ଭୁଲ,
ଗାଡ଼ିଆଏଁ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଆସିବ ।

ରେଖା ॥ ନା ଆଉ...ଆପଣ କାହିଁକି କଷ୍ଟ କରିବେ...? ମୁଁ ବରଂ ଡକ୍ଟର
ପ୍ରଶାନ୍ତଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ଭରସାଦେଇ ଚାଲିଯିବି । ମୋ ବୋର୍ସ ସମ୍ଭାଳି
ପାରିବେତ ଡକ୍ଟର ?

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ସଦ୍ୟ ବିଦେଶ ଫେରିନା ଡାକ୍ତରର କାନ୍ଧ...ଆସନ୍ତୁ...

ରେଖା ॥ ଆସୁଛି ରମେଶ ବାବୁ... ପୁଣି କେବେ...ନମସ୍କାର ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ଗୁଡ଼ ନାଲଟ୍ ଆର୍ତ୍ତିଷ୍ଟ ।

(ପ୍ରଶାନ୍ତ କାନ୍ଧରେ ଭରସାଦେଇ ରେଖା ବାଟ
ଚାଲିଛି)

(ରମେଶ ଫେରିଛି ଇଜଲ୍ ପାଖକୁ । ନିର୍ଦ୍ଦିମେଷ
ନୟନରେ ଅନେଇରୁଛି କାନ୍ଧୁଣୀକୁ । ସେଇ କାନ୍ଧୁଣୀରୁ

ସତେ ସେମିତି ତା'ର ଚରପରଚିତ ସ୍ୱପ୍ନ କଣ୍ଠସ୍ୱର
ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହୋଇ ଝଙ୍କାର ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି)

ସ୍ୱପ୍ନ କଣ୍ଠସ୍ୱର ॥ ଅସ୍ୱପ୍ନ ତୋ ଜୀବନ...ମୂଲ୍ୟହୀନ ତୋ ପୁରୁଷତ୍ୱ...ରୁ ଏମିତି
ଏକୃଷ୍ଟିଆ ରହିଯିବୁ...ଏକୃଷ୍ଟିଆ...ଏକୃଷ୍ଟିଆ...

ରମେଶ ॥ (କାନୁଭସ୍ୱର ଭଗ୍ନଶ୍ୱର କାକକୁ ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ସ୍ୱରରେ) ତତେ
ଗଡ଼େଇ ଦିଆଯିବ...ଯୋଉ ତାଳରେ ବସିବୁ ସେଇ ତାଳକୁ ହିଁ
ଗଡ଼ କରି ଭୁଲୁଣ୍ଡିତ କରି ଦିଆଯିବ । ତା'ର ଭୂଇଁରେ ଛଟପଟ
ହେଇ, ତେଣା ହଲେଇ ଆଖି କୁଳୁକୁଳୁ କରି ଦେଖୁଥିବୁ...ତୋ
ବହୁସ୍ୱରାନ୍ୱିତ ହଲଦୀବଦନ୍ତ ପାଖରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ହଲଦୀ-
ବଦନ୍ତ । ବୁଝିଲୁ...? ତତେ କହିଥିଲିନା...ତତେ ତାରିବୁ କରି
ଦେଇଥିଲିନା...ତାମନ ଆଉ ଚନ୍ଦ୍ର ମଝିରେ ଯହୁଁ କୋଣର
ଦୂରତ୍ୱ । ଯହୁଁ ଯହୁଁ କୋଣର ଦୂରତ୍ୱ ।

(ଅନ୍ତରାଳରୁ ମିଳିତ କଣ୍ଠରେ ଦରଦା ଅଳାପ ।
ମୁଖ୍ୟସ୍ୱରରେ ନିମୋକ୍ତ ଗୀତ । ପାଲେଟରୁ ରଙ୍ଗ ନେଇ
ଚନ୍ଦ୍ର ପୁଣିଥରେ ଆଜି ବାରେ ଲାଗି ରମେଶ । ହଲଦୀ-
ବଦନ୍ତ ପାଖରେ ଥିବା କଦାକାର କାକ, ଉପରେ ରଙ୍ଗ
ବୋଳିଦେଇ ସେଇଠି ସୃଷ୍ଟି କରିଛୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ
ହଲଦୀବଦନ୍ତ ଏବଂ ଅନନ୍ତ ଦୂରରେ ଭୂଇଁରେ ଅସହାୟ
ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିରହିଥିବା ଭଗ୍ନଶ୍ୱର କାକର ଛବି ଆଜିଛି ।
ପରେ ପରେ କାଗଜ କଳମ ଧରି କିଛି ଲେଖି ଖାମ୍
ଭିତରେ ପୁରେଇ ଦେଇଛୁ ସେ)

ରମେଶ ॥ ଭାବିଆ—ଭାବିଆ

(ଭିତରୁ ଆସିଛି ଭାବିଆ)

ରମେଶ ॥ ଏଇ ଖାମ୍ରେ ତୋ ରେଖାଦେଇ ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ଚିଠି ଅଛି ।
ରେଖାଦେଇ ଯଦି କେବେ ଏଠିକି ଆସିବେ ତାଙ୍କୁ ଏ ଚିଠିଟା
ଦେବୁ । ବୁଝିଲୁ ? ହା...ଖୋଜୁ ଯା...ଦେ ବେଶୀ ହେଲଣି...
ଆଉ ଶୁଣ...ଏ ଚନ୍ଦ୍ରଟା ବି...ନା...ଆଉ...ଏ ଚନ୍ଦ୍ରଟା ଏଇଠି
ଏମିତି ଟଙ୍କା ହେଇଥାଉ...

ଭଗିଆ ॥ ତମେ...ତମେ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛ କି ?

ରମେଶ ॥ କିଛି ପଚାରୁନି...ବୁଲିଯା...ବୁଲିଯା... ମୋ ଆଖି ସାମ୍ନାରେ ।
 ତୁ...ସେ...ସେମାନେ...ସମସ୍ତେ...ସମସ୍ତେ ରୂପର ପୂଜାରୀ...
 ସମସ୍ତେ ଧନର ଦୀବଦାସ... ରୂପ...ରୂପ...ରୂପ... ଧନ...
 ଧନ...ଧନ । ମୁଁ କି ଦିନେ ଦିଅଁ ଖାଇ ଦୁଧରେ ହାତ ଧୋଉଥିଲି ।
 ମୋ ସରଳତାର ସୁନ୍ଦରୀ ନେଇ ମୋ ତଥାକଥିତ ଆତ୍ମୀୟ
 ସ୍ୱଜନମାନେ ମୋ ପୌତୁକ ସମ୍ପତ୍ତି ଛାରଖାର କରିଦେଲେ ।
 ମୁଁ ଦାସୀ ? ମୁଁ ? ବସନ୍ତ ମୋ ଡଉଲଡ଼ାଉଲ ମୁଖ ମଣ୍ଡଳକୁ
 କମ୍ପୋଷ୍ଟିତ କରିଦେଲା । ମୋର ଭୁଲ ? ବ୍ୟାତା
 ମୋ ଜୀବନ କାନ୍ଦୁଥିବୁ ରମେଶଚନ୍ଦ୍ର ନାଁଟା ଜୋରୁ କରି
 ଲିଭେଇ ଦେଇ ସେଇଠି ଲେଖିଦେଲା ନାକଟା ଚିହକର ।
 କାହାର ଅପରାଧ ? କାହାର ? (Pause) ବିଗତ ଅନେକ ବର୍ଷ
 ହେଲା ମୋ ନିରୁପିତ କର୍ମଶାଳା ମୁଖରୁ ହୋଇଉଠିଥିଲା
 ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ । ହେଲେ ସବୁ ଭୁଲ । ସବୁ ଖାଲି କୁହୁଡ଼ିରେ
 ଟୁଙ୍ଗା ଉଆର କରିବାର ଭବପ୍ରବଣତା । ଦଗହଜା ବାଟବଣା
 ବୋଲଇ ଅସୀମ ସାଗରର ଲୁଣି ପାଣି ଉପରେ ପାଲ ଉଡ଼ୁଥିବା
 ଯାଏଁ ଘୁରୁଲୁଥିବ । (Pause) ଯାହାକୁ ବଞ୍ଚାଉର ବୋଲି
 ଉତ୍ତର ଦାଉଥିଲି ସେଇଟା ତାହାଣୀ ଆଲୁଅ । କ'ଣ ? ତାହାଣୀ
 ଆଲୁଅ । ବୁଝିଲୁ ? ହା...ଆଲୁଅ ଲିଭେଇ ସବୁ କିଛି ଅନ୍ଧାର
 କରିଦେ । କୁର୍ତ୍ତା, କଦାକାର, ନାକଟା ଚିହକରର ଅସ୍ତିତ୍ୱ
 ଅନ୍ଧାରରେ ହଜିଯାଉ...ଯା...।

(ସାଣ୍ଟୁ ଭଗିଆ ତା' ରମେଶଙ୍କର ଆଦେଶ ମୁତାବକ
 ଆଲୁଅ ଲିଭେଇବାର ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ କରି ପାରିନଥିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଅନ୍ଧାର)

[ସମୟ ସକାଳ । ବାହାରୁ ରେଖା ଓ ପ୍ରଶାନ୍ତଙ୍କୁ
ନେଇ ଆସିଛନ୍ତି ସତ୍ୟା ଓ ଭଗିଆ]

ସତ୍ୟା ॥ ଆସ ଆସ ରେଖାଦିଦ...ଏଇଠି...ଏଇ ଖାମୁଛା ଦ'ନ୍ତନ
ହେଲ ସେଇମିତ ଅଥା ହେଇଚ । ଅମେ କେହି କୁଇଁନୁ ।

ଭଗିଆ ॥ ଦ'ନ୍ତନ ହେଇଗଲାଣି...ରମେଶାଇର କୋଉଠି ପଶୁ ନାହିଁ ।
ନଅ... (ଚିଠି ଆଣି ରେଖାକୁ ଦେଇଛନ୍ତି) ଏ ଚିଠିଟା ପଢ଼ି
ଆମକୁ ଭଲ ଅଧାର କହ ରେଖାଦିଦ...

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ...ହଠାତ୍ ଏମିତି ନିରୁଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେଇଯିବାର ମାନେ
କ'ଣ ?

(ରେଖା ଚିଠି ଖୋଲି ପଢ଼ିଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ଦ' ଧାଡ଼ି ରେଖାର
କଣ୍ଠସ୍ଵର । ନିମନ୍ତ ତାହା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଏବଂ ପରେ ପରେ
ରମେଶର କଣ୍ଠସ୍ଵର ଅସ୍ପଷ୍ଟ)

ରେଖାଦିଦବା !

ବାମନ ହୋଇ ଗୁମକୁ ହାତ ପ୍ରସାରିବା କ'ଣ
ଅପରାଧ ନୁହେଁ ? ପୋହଳା ଦାପଟିଏ ଖୋଜିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ
ନେଇ ବାହାର ପଡ଼ିଚ । ତେବେ ପ୍ରେରଣା ଖୋଜିବନି
ଅଉ । ମୋ ଶିଳ୍ପୀ ଜୀବନର ଶେଷତକ ଏବେ ମଧ୍ୟ
ଇଜଲ୍ରେ ଝୁଲୁଥିବ । ଯେତେବେଳେ ମୋ ତପେରୁ ତୁମ
ଦୁହଁକୁ ଉପହାର । ସତ୍ୟା ଭଗିଆ ମୋ ବେହାଦାର
ଜୀବନର ଦିନା ଗଡ଼େ ଝୁମୁ । ଘର ଭିତରେ ଗୋଟାଏ
ଭଙ୍ଗା ଟ୍ରଙ୍କ୍ରେ ଅନୁନ ଡିଗିଟି ଶ୍ରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଅଛି । ଯେତେବେଳେ
ବିଦୀକର ଗଛ ତ ଅର୍ଥକୁ ଉତ୍ତମୁକ୍ତ ଭିତରେ ସମାନ

ଯମାନ ବାଣ୍ଟିଦେବ । ତାକୁର ପ୍ରଶାନ୍ତକୁ ମୋର
ଶୁଭେଚ୍ଛା ରହିବ । ଭଗ୍ନଚଞ୍ଚୁ କାକ—ରମେଶ...

(ଚିଠିର ଶେଷାଂଶରେ ରମେଶର କଣ୍ଠସ୍ଵର
ଦମଣ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଶୂନ୍ୟରେ ଲୀନ ହୋଇଯାଇଛି
ଏବଂ ରେଖାର କଣ୍ଠସ୍ଵର ସ୍ପଷ୍ଟରୁ ସ୍ପଷ୍ଟତର ହୋଇଛି)

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ଅଲ୍ ଆଟିଷ୍ଟ୍ସ୍ ଆରୁ ଭେର ସେଣ୍ଟିମେଣ୍ଟାଲ୍ ବାଇ ନେଚର୍...
ହୁ ହାଜ୍ ପ୍ରଭର୍ତ୍ତ୍ ଇଟ...

ରେଖା ॥ ...ଃ...ତୁମେ ଏମିତି କାହିଁକି କଲ ଶିଳ୍ପୀ ? ମତେ ପ୍ରେରଣାର
ଉତ୍ସ ହେବାର ଖେରବ ଦେଇପାରିଲ ଅଥଚ---

ରେଖା ॥ (ଇଲ୍ ପାଖକୁ ଯାଇ) ଦେଖ ପ୍ରଶାନ୍ତ...ଆମ କହିବା
ଅନୁସାରେ ହଲଦୀବଦନ୍ତ ପାଖରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ହଲଦୀ-
ବଦନ୍ତ ଗଢ଼ିଯାଇଛି ସେ...ଆରେ...ଏଇ ଭଗ୍ନଚଞ୍ଚୁ କାକକୁ
ମାଟି ତଳେ ଏମିତି ମୁମୂର୍ଷୁ ଅବସ୍ଥାରେ କାହିଁକି ପକେଇ
ଯାଇଛନ୍ତି । (Pause) ମାନ୍ତ୍ରି...ତୁମ ରୂପକୁ ମୁଁ ଦୃଶ୍ୟ
କରୁଥିଲି—ମାନ୍ତ୍ରି ତୁମ ଦାଗଦ୍ଵାରା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବାର
ବିଶାଳତା ମୋର ନାହିଁ । ହେଲେ ଶ୍ଵେତ କର ଶିଳ୍ପୀ...ତୁମ
ଗୁଣକୁ ମୁଁ ଯେଉଁ ପୂଜାର ଅର୍ଘ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରୁଥିଲି ସେ ଅର୍ଘ୍ୟର
ହଜଦାର କେନ୍ଦ୍ର ହୋଇ ପାରିବେନି...

ସଦିଆ ॥ ଆମେ ଅନାଥ ହେଇଗଲୁ ରେଖାଦେବୀ ।

ଭଗିଆ ॥ ଏ ଦୁନିଆରେ ନିଜର ବୋଲି ଆମର ଆଉ କେନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ।
କାହିଁକି—କାହିଁକି ଅମୟାଗରୁ ଆମ ଆଦରର ରମେଶାକକୁ
ଛଡ଼େଇ ନେଇଗଲ ତୁମେ—

ରେଖା ॥ ଭାଇ ସିନା କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲେ...ହେଲେ ମୁଁ କ'ଣ
ତୁମମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧାରୀ ନୁହେଁ ?

ପ୍ରଶାନ୍ତ ॥ ଚାଲି ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲି...ଆଜିଠୁ ତୁମେ ଦିହେଁ ମୋର
ଜୁନିକ୍ରେ କାମ କରବ । ଆରେ ଏମିତି ବଲ ବଲ କରି ଚାଲୁଁ କି
କଣ ? ତୁମ ରମେଶଭାଇଙ୍କୁ ଖୋଜିବାର ବି ଯମସ୍ତ ତେଣୁ
କରାଯିବ । ହେଲେ ? ଆଉ ଚାଲିଯିବ ମୋତେ ରହିଲ ଆମ

ବାହାଘରକୁ...ତମେ ଦହେଁ ନ ଗଲେ ବାହାଘରର କାମ କିଏ
ଉଠେଇବ ?

ସତଥା ॥ ପେଟ ଚାଟୁଣିକ ପାଇଁ ଚୁମ୍ବନାମୟ ସାଙ୍ଗେ ଚାଲିଯିବୁ ସିନା
ରେଖାଦିଦ ହେଲେ ରମେଶଜୀର ହାଜିରିବାର ଦୁଃଖ ଆମେ
କେବେ ଭୁଲିପାରିବୁନି ।

ଭଗିଆ ॥ କି ଚୁମ୍ବନ କି କେବେ ମାୟା କରିବୁନି ।

ରେଖା ॥ ମୁଁ ମାନୁଷରେ...ସବୁ ମୋର ଭୁଲ...ସବୁ ମୋ ଅନ୍ଧାରୀ
ଆଖିର ଭୁଲ । ଚାଲି ଆଉ କିଛି କହୁ ମତେ ଲଜ୍ଜିତ କରନା ।
ତମ ରମେଶଜୀର ଏଇ ଚନ୍ଦ୍ରଟା ଆମ ପାଖରେ ଥିବାଯାଏ ସେ
କଣ କେବେ ଆମଠୁ ଦୂରେଇ ଯିବେ ? ଚାଲ—

(ସମସ୍ତେ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲାବେଳେ ରେଖା ଜଳଲରେ
ଥିବା ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଖାଇଛନ୍ତି)

ରେଖା ॥ ଏଇଟା ନେବାକୁ ଭୁଲିଗଲା ଯେ ପ୍ରଶାନ୍ତ...ନିଃସ୍ବ ଶିଳ୍ପୀର
ଶେଷ ତଥା ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୃତି !!!

(ପ୍ରଶାନ୍ତ ଓ ରେଖା ଜଳଲରୁ କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି
କାହିଁକି ସମୟରେ ଏବଂ ସତଥା ଓ ଭଗିଆ ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ
ନୟନରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ମଞ୍ଚ
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ଧାର)

